

НУБІП України

НУБІП України

МАГІСТЕРСЬКА КВАЛІФІКАЦІЙНА РОБОТА

НУБІП України

11.02 - МКР. 1592 «С» 2022.10.31. 01. ПЗ

ЖЕЛУДЕНКА ІВАНА ОЛЕКСАНДРОВИЧА

НУБІП України

2023 р.

НУБІП України

НУБІП України

НУБІП України

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ БІОРЕСУРСІВ І
ПРИРОДОКОРИСТУВАННЯ УКРАЇНИ
Економічний факультет

УДК 005.21:336.761(477)

ПОГОДЖЕНО
Декан економічного факультету

ДОПУСКАЄТЬСЯ ДО ЗАХИСТУ
Завідувач кафедри організації
підприємництва та біржової діяльності

_____ (підпис)

Анатолій ДІБРОВА

_____ (підпис)

Микола ІЛЬЧУК

« / » 2023 року

« / » 2023 року

МАГІСТЕРСЬКА КВАЛІФІКАЦІЙНА РОБОТА

на тему:

«Формування стратегій біржової торгівлі в Україні»

Спеціальність 076 – Підприємництво, торгівля та біржова діяльність
(код і назва)

Освітня програма «Підприємництво, торгівля та біржова діяльність»
(назва)

Орієнтація освітньої програми освітньо-професійна

Гарант освітньо-
професійної програми
к.е.н., доцент

_____ (підпис)

Березовська Людмила Олексіївна

Керівник
магістерської
кваліфікаційної роботи
к.е.н., доцент

_____ (підпис)

**Кириєнко Анастасія
Володимирівна**
(ПІБ керівника)

Виконав

_____ (підпис)

Желуденко Іван Олександрович
(ПІБ студента)

Київ - 2023

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
 НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ БІОРЕСУРСІВ І
 ПРИРОДОКОРИСТУВАННЯ УКРАЇНИ
 Економічний факультет

ЗАТВЕРДЖУЮ

Завідувач кафедри
 організації підприємництва та біржової
 діяльності
 д.е.н., проф. Микола ПІВЧУК

“ ”

2023 р.

ЗАВДАННЯ

ДО ВИКОНАННЯ МАГІСТЕРСЬКОЇ КВАЛІФІКАЦІЙНОЇ РОБОТИ

СТУДЕНТЦІ

Желуденка Івана Олександровича

Спеціальність 076 – Підприємництво, торгівля та біржова діяльність
 (код і назва)

Освітня програма «Підприємництво, торгівля та біржова діяльність»
 (назва)

Орієнтація освітньої програми освітньо-професійна

Тема кваліфікаційної магістерської роботи «Формування стратегій біржової торгівлі в Україні» затверджена наказом ректора НУБіП України від 31 жовтня 2022 року № 1592 «С»

Термін подання завершеної роботи на кафедру

Вихідні дані до кваліфікаційної магістерської роботи: законодавчо-нормативна база України, наукова та періодична література, матеріали науково-практичних конференцій, інформація Інтернет видань і веб – сайтів, статистичні дані та аналіз стратегій.

Перелік питань, що підлягають дослідженню:

1. Теоретичні основи формування стратегій біржової торгівлі.
2. Аналіз стану формування стратегій біржової торгівлі в Україні.
3. Перспективи вдосконалення формування стратегій біржової торгівлі в Україні.

Перелік графічного матеріалу (за потреби): таблиці, рисунки.

Дата видачі завдання « »

2022 р.

**Керівник магістерської
 кваліфікаційної роботи**

(Підпис)

Кириченко А. В.
 (прізвище та ініціали)

**Завдання прийняв до
 виконання**

(Підпис)

Желуденко І.О.
 (прізвище та ініціали)

ЗМІСТ

ВСТУП	5
РОЗДІЛ 1. ТЕОРЕТИЧНІ ОСНОВИ ФОРМУВАННЯ СТРАТЕГІЙ БІРЖОВОЇ ТОРГІВЛІ	8
1.1. Сутність поняття та види біржової торгівлі	8
1.2. Основні фактори, що впливають на формування стратегій біржової торгівлі	13
1.3. Класифікація стратегій біржової торгівлі	16
РОЗДІЛ 2. АНАЛІЗ СТАНУ ФОРМУВАННЯ СТРАТЕГІЙ БІРЖОВОЇ ТОРГІВЛІ В УКРАЇНІ	22
2.1. Сучасний стан біржової торгівлі в Україні	22
2.2. Характеристика основних бірж України	28
2.3. Особливості формування стратегій біржової торгівлі в Україні	35
РОЗДІЛ 3. ПЕРСПЕКТИВИ ВДОСКОНАЛЕННЯ ФОРМУВАННЯ СТРАТЕГІЙ БІРЖОВОЇ ТОРГІВЛІ В УКРАЇНІ	40
3.1. Практичні рекомендації щодо формування стратегій біржової торгівлі в Україні	40
3.2. Зарубіжний досвід удосконалення стратегії розвитку біржової торгівлі та його використання в Україні	45
3.3. Напрями підвищення ефективності формування стратегій біржової торгівлі в Україні	61
ВИСНОВКИ	67
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ	75
ДОДАТКИ	83

ВСТУП

НУБІП України

Актуальність теми. В останні роки в Україні спостерігається активний розвиток біржової торгівлі. На українських біржах присутні різні фінансові інструменти, такі як акції, облігації, валюта, сировинні товари тощо, що дає учасникам біржового ринку широкі можливості для диверсифікації своїх інвестицій і отримання прибутку. Для того, щоб ефективно торгувати на біржі, необхідно розробити ефективну стратегію, яка дозволить учасникам ринку підвищити свої шанси на успіх і зменшити ризики. Розробка стратегій біржової торгівлі є складним процесом, який вимагає від фахівців глибоких знань і досвіду. Ринкові умови постійно змінюються, тому стратегія повинна бути адаптивна і дозволяти оперативно реагувати на зміни. Успішна стратегія біржової торгівлі може принести інвестору значний прибуток. Однак важливо розуміти, що біржова торгівля є ризикованою, і навіть найкраща стратегія не гарантує успіху. Тому тема обґрунтування особливостей формування стратегій біржової торгівлі в Україні є актуальною, оскільки вона пов'язана з розвитком біржової торгівлі в країні, різноманітністю інструментів біржової торгівлі та необхідністю підвищення ефективності біржової торгівлі.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Особливості формування та розвитку стратегій біржової торгівлі в Україні досліджують у своїх працях такі вчені як: Бровкова О. Г., Бродюк І. В., Бурлака Н. І., Заїка С. О., Коритько Т. Ю., Огренич Ю. О., Пікус Р. В., Слободянюк Н. О., Федченко Н. І., Харчук С. А. та ін. та інші. Варто зазначити, що дослідження цих авторів сприяють розвитку теоретичних основ та практичних методів формування та реалізації стратегій біржової торгівлі в Україні.

Мета роботи – обґрунтувати перспективи формування стратегій біржової торгівлі в Україні.

Для досягнення поставленої мети вирішуються такі **завдання**:

– визначити сутність поняття та види біржової торгівлі;

НУБІП України

- дослідити основні фактори, що впливають на формування стратегій біржової торгівлі;

- провести дослідження класифікації стратегій біржової торгівлі;

- проаналізувати сучасний стан біржової торгівлі в Україні;

- надати характеристику основних бірж України;

- обґрунтувати особливості формування стратегій біржової торгівлі в Україні;

- дослідити практичні рекомендації щодо формування стратегій

біржової торгівлі в Україні;

- провести дослідження зарубіжного досвіду удосконалення стратегії розвитку біржової торгівлі та його використання в Україні;

- обґрунтувати напрями підвищення ефективності формування стратегій біржової торгівлі в Україні.

Об’єкт дослідження – формування стратегій біржової торгівлі в Україні.

Предмет дослідження – теоретичні засади, практичні підходи та заходи вдосконалення формування стратегій біржової торгівлі в Україні.

Методи дослідження. Для виконання поставлених завдань у роботі використано комплекс загальнонаукових методів. Системний та порівняльно-

історичний аналіз застосовано при написанні розділу II та III. Метод джерельного аналізу використано при написанні I розділу. Також в написанні роботи використані методи структурно-функціонального, статистичного

аналізу, що дозволили відобразити динаміку основних показників формування стратегій біржової торгівлі в Україні.

Практичне значення одержаних результатів полягає в тому, що положення та висновки наукового дослідження можуть бути безпосередньо використані в обґрунтуванні напрямів формування стратегій біржової торгівлі в Україні.

Інформаційну базу дослідження склали законодавчі та нормативно-методичні документи щодо формування та розвитку стратегій біржової торгівлі в Україні та Інтернет-ресурси.

Новизна та практична значимість роботи полягає в комплексному і системному обґрунтуванні концепції організації процесу формування та розвитку стратегії біржової торгівлі в Україні.

Публікації. Основні положення і результати дослідження відображені у двох тезах конференції [71; 72].

Структура роботи. Магістерська кваліфікаційна робота складається з змісту, вступу, трьох розділів, 9 підрозділів, висновків та списку використаних джерел та обсягом 81 сторінки.

НУБІП України

НУБІП України

НУБІП України

НУБІП України

НУБІП України

РОЗДІЛ 1. ТЕОРЕТИЧНІ ОСНОВИ ФОРМУВАННЯ СТРАТЕГІЙ БІРЖОВОЇ ТОРГІВЛІ

НУБІП України

1.1. Сутність поняття та види біржової торгівлі

НУБІП України

Біржова торгівля є важливою складовою світової економіки. Вона сприяє ефективному функціонуванню товарних і фінансових ринків, забезпечує стабільність економіки та сприяє її розвитку. Біржі виникли в далекому

НУБІП України

минулому і з тих пір істотно змінилися. Змінилися статус та організаційно-правові форми бірж як управлінських структур. Також значних змін зазнали і власне біржовий товар, і технології проведення біржових торгів та інші

НУБІП України

аспекти. Глобалізація світового капіталу призвела до інтеграції світових фінансових ринків, що стимулює розвиток біржової торгівлі. Інтеграція та диверсифікація діяльності міжнародних об'єднань та мереж підприємств сприяє зростанню попиту на біржові послуги.

НУБІП України

Диференціація населення і країн за рівнем життя створює нові можливості для біржової торгівлі. Посилення конкурентної боротьби змушує підприємства шукати нові способи зниження витрат, зокрема, шляхом використання біржових інструментів [41, с. 104]. Активне використання сучасних інформаційних технологій та штучного інтелекту сприяє розвитку

НУБІП України

електронної торгівлі, що також стимулює розвиток біржової торгівлі. Біржова торгівля сприяє: зростанню оптового та роздрібного міжнародного торговельного обороту; розвитку оптової торгівлі, забезпеченню галузей економіки сировиною та енергоресурсами; удосконаленню торговельних технологій; здійсненню хеджування біржових торгів від ризиків отримання збитків в результаті зміни цін, якості чи кількості замовлень.

НУБІП України

Біржова торгівля є складним і ризикованим процесом, який вимагає від учасників спеціальних знань та навичок. Однак, при правильному підході, біржова торгівля може бути ефективним способом отримання прибутку.

Характеристика біржової торгівлі представлена дослідженням сутності поняття, мети, учасників, об'єктів, місць проведення та форм (табл. 1.1).

Таблиця 1.1

Характеристика біржової торгівлі*

Характеристика	Зміст
Сутність	Біржова торгівля – це купівля-продаж фінансових інструментів на біржі.
Мета	Мета біржової торгівлі – отримання прибутку від різниці між ціною покупки та ціною продажу фінансових інструментів.
Учасники	Учасниками біржової торгівлі можуть бути фізичні та юридичні особи, які мають право на ведення біржової діяльності.
Об'єкти	Об'єктами біржової торгівлі можуть бути цінні папери, товари, валюти, ф'ючерси, опціони та інші фінансові інструменти.
Місце проведення	Біржова торгівля проводиться на біржах, які є спеціально створеними організаціями для організації та проведення біржових торгів.
Форми	Біржова торгівля може проводитися у формі аукціону, відкритого тендера, закритого тендера, торгів на основі заявки, торгів на основі безперервного аукціону.

* Джерело: побудовано автором за [45, с. 98].

Біржова торгівля є високоліквідним ринком, що означає, що на ньому легко можна купити або продати фінансові інструменти. Також доцільно відзначити, що біржова торгівля є ризиковим ринком, оскільки ціни на фінансові інструменти можуть різко змінюватися. Біржова торгівля вимагає від учасників спеціальних знань та навичок [19].

Підходи авторів щодо сутності поняття «біржова торгівля» наведені в табл. 1.2.

Таблиця 1.2

Підходи авторів щодо сутності поняття «біржова торгівля»*

Автор	Сутність поняття
Бондарчук А. М. [3, с. 109]	Біржова торгівля – це форма організації ринкового товарообміну, яка передбачає купівлю-продаж товарів, цінних паперів, валюти та інших фінансових інструментів на спеціально створених організованих ринках – біржах.
Бурмака М. О. [6, с. 112]	Біржова торгівля – це сукупність угод, укладених на біржі між фізичними та юридичними особами з купівлі-продажу товарів, цінних паперів, валюти та інших фінансових інструментів.
Краснова І. В. [15, с. 129]	Біржова торгівля – це вид підприємницької діяльності, що полягає в організації та проведенні біржових торгів.
Коваленко Ю. М. [17, с. 113]	Біржова торгівля – це купівля-продаж товарів, цінних паперів, валюти та інших фінансових інструментів на біржі.

Автор	Сутність поняття
Солодкий М. О. [35, с. 215]	Біржова торгівля – це особлива форма організації торгівлі, яка забезпечує укладання угод між учасниками ринку на основі єдиних правил та умов.
Моїсєєв Ю. О. [23, с. 648]	Біржова торгівля – це діяльність, що здійснюється на біржі, пов'язана з купівлею-продажем товарів, цінних паперів, валюти та інших фінансових інструментів.
Резнік Н. П. [31, с. 265]	Біржова торгівля – це форма організації торгівлі, яка забезпечує укладання угод між учасниками ринку на основі гласності, рівності та конкуренції.
Самофалов П. П. [32, с. 123]	Біржова торгівля – це система відносин, що виникають у процесі купівлі-продажу товарів, цінних паперів, валюти та інших фінансових інструментів на біржі.

*Джерело: побудовано автором за [3, с. 109; 6, с. 112; 15, с. 129; 17, с. 113; 35, с. 215; 23, с. 648; 31, с. 265; 32, с. 123].

Як видно з таблиці, більшість авторів [3, с. 109; 6, с. 112; 15, с. 129] визначають біржову торгівлю як купівлю-продаж товарів, цінних паперів, валюти та інших фінансових інструментів на біржі. При цьому деякі автори [17, с. 113; 35, с. 215] підкреслюють, що біржова торгівля є формою організації торгівлі, яка забезпечує укладання угод між учасниками ринку на основі єдиних правил та умов, гласності, рівності та конкуренції. Інші автори [23, с. 648; 31, с. 265; 32, с. 123] акцентують увагу на тому, що біржова торгівля є видом підприємницької діяльності, що полягає в організації та проведенні біржових торгів.

У цілому, можна зробити висновок, що сутність поняття «біржова торгівля» полягає в купівлі-продажу товарів, цінних паперів, валюти та інших фінансових інструментів на біржі. При цьому біржова торгівля є формою організації торгівлі, яка забезпечує укладання угод між учасниками ринку на основі єдиних правил та умов, гласності, рівності та конкуренції.

Товарний сегмент біржової торгівлі включає торгівлю товарами та сировиною. Цей сегмент є одним з найдавніших і найважливіших сегментів біржової діяльності [18]. Товарна біржа є організованим ринком, де здійснюється торгівля товарами та сировиною за встановленими правилами та процедурами. Біржа забезпечує зустріч продавців та покупців, а також сприяє

формуванню справедливих цін. На товарних біржах торгуються найрізноманітніші товари та сировина, включаючи нафту та газ, метали, сільськогосподарські продукти, деревину, енергоносії, інші товари.

Фондовий сегмент біржової торгівлі включає торгівлю цінними паперами. Цей сегмент є одним з найважливіших сегментів біржової діяльності, оскільки він забезпечує функціонування фінансового ринку. Фондова біржа є організованим ринком, де здійснюється торгівля цінними паперами за встановленими правилами та процедурами [30]. Біржа забезпечує зустріч продавців та покупців, а також сприяє формуванню справедливих цін. На

фондових біржах торгуються найрізноманітніші цінні папери, включаючи: акції, облігації, індексні фонди, ф'ючерси, опіони, інші цінні папери.

Важливо враховувати, що співвідношення між цими сегментами може змінюватись з часом в залежності від економічних, політичних та геополітичних факторів. Кожна країна може мати свої особливості в розвитку біржової діяльності, тому аналіз співвідношення між цими сегментами вимагає уважного вивчення конкретного ринку. Біржова торгівля має ряд особливостей, які відрізняють її від інших видів торгівлі. Ці особливості включають:

Особливості біржової торгівлі:

Централізація торгівлі. Біржова торгівля здійснюється на централізованому ринку, де зустрічаються продавці та покупці, що забезпечує прозорість цін та сприяє формуванню справедливих цін.

Звільнення від ризиків: Біржова торгівля забезпечує захист учасників від деяких ризиків, таких як ризик неплатоспроможності контрагента, що досягається за рахунок правил біржової торгівлі та діяльності біржі.

Прозорість інформації. Біржова торгівля здійснюється на основі відкритої інформації про ціни, обсяги торгів та інші важливі фактори, що сприяє ефективному функціонуванню ринку.

Рис. 1.1. Особливості біржової торгівлі [2, с. 108]

Біржова торгівля відіграє важливу роль в економіці. Вона сприяє ефективному функціонуванню товарних і фінансових ринків, забезпечує

стабільність економіки та сприяє її розвитку. Співвідношення між товарним та фондовим сегментами біржової торгівлі зазвичай залежить від конкретного ринку та його характеристик, а також від національних особливостей і розвитку ринку в кожній країні. У розвинених країнах, таких як США, країни ЄС, Японія, фондовий ринок може переважати над товарним, що пов'язано з тим, що у цих країнах високий рівень розвитку фінансової системи та інвестиційного клімату. У країнах із значними природними ресурсами та розвиненими переробними галузями, товарний ринок може бути більш вагомим, що пов'язано з тим, що у цих країнах існує великий попит на торгівлю товарами та сировиною [12, с. 164]. Види біржової торгівлі наведені в табл. 1.3.

Таблиця 1.3

Види біржової торгівлі*

Ознака класифікації	Вид біржової торгівлі	Опис
За видами біржових товарів	Фондові	Торгівля цінними паперами, такими як акції, облігації, іпотечні сертифікати, деривативи тощо.
	Товарні	Торгівля товарами, такими як сировина, сільськогосподарська продукція, енергоносії тощо.
	Валютні	Торгівля валютами.
	Змішані	Торгівля різними видами товарів, включаючи цінні папери, сировину, сільськогосподарську продукцію, енергоносії тощо.
За роллю держави в організації біржі (принцип організації)	Публічно-правові (державні)	Біржі, які створюються і контролюються державою.
	Приватно-правові (приватні)	Біржі, які створюються і контролюються приватними компаніями.
	Змішані	Біржі, які створюються і контролюються державою та приватними компаніями.
За легітимністю учасників біржових торгів	Акціонерно-пайові	Біржі, які є акціонерними товариствами, а учасники біржових торгів є акціонерами біржі.
	Відкриті	Участь у біржових торгах відкрита для всіх фізичних і юридичних осіб, які відповідають вимогам біржі.
	Закриті	Участь у біржових торгах обмежена певною категорією учасників, наприклад, трейдерами, брокерами тощо.
	Змішані	Участь у біржових торгах відкрита для всіх фізичних і юридичних осіб, але з певними обмеженнями.

*Джерело: побудовано автором за [35, с. 117].

Так, за рівнем спеціалізації є універсальні та спеціалізовані біржі. За характером товару та видом укладених угод – ф'ючерсні, опціонні, свопові тощо. За специфікою участі в торгах і взаємовідносин з покупцями та продавцями – біржі з фіксованим і плаваючим курсом торгів. За місцем та географією торгівлі – локальні, регіональні, національні, міжнародні тощо [21].

Отже, біржова торгівля є важливою складовою світової економіки. Вона сприяє ефективному функціонуванню товарних і фінансових ринків, забезпечує стабільність економіки та сприяє її розвитку. Біржова торгівля поділяється на два основних види: 1) фондова торгівля – це торгівля цінними паперами, такими як акції, облігації, іпотечні сертифікати, деривативи тощо; 2) товарна торгівля – це торгівля товарами, такими як сировина, сільськогосподарська продукція, енергоносії тощо.

1.2. Основні фактори, що впливають на формування стратегій біржової торгівлі

Формування стратегій біржової торгівлі є складним і відповідальним процесом. Треjder повинен враховувати безліч факторів, щоб розробити ефективну стратегію, яка відповідатиме його конкретним цілям і умовам.

Стратегія біржової торгівлі повинна бути заснована на глибокому розумінні ринку. Стратегія повинна бути адаптивна. Ринок постійно змінюється, тому стратегія повинна бути здатною пристосовуватися до цих змін. Стратегія біржової торгівлі повинна бути ризикованою [22].

Формування стратегії біржової торгівлі є важливим етапом, який визначає ваш успіх на ринку. Важливо уважно підходити до кожного етапу формування стратегії та не поспішати з її реалізацією [14, с. 139]. Треjder повинен постійно аналізувати ринок і вносити зміни в свою стратегію, якщо це необхідно. Етапи формування стратегій біржової торгівлі наведені в табл. 1.4.

Таблиця 1.4

Етапи формування стратегії біржової торгівлі*

Етап	Характеристика
1. Визначення цілей	Визначення довгострокових та короткострокових цілей біржової торгівлі, таких як отримання прибутку, хеджування ризиків, накопичення капіталу тощо.
2. Аналіз ринку	Аналіз макроекономічних факторів, фундаментальних показників компаній, технічних характеристик активів тощо.
3. Вибір стратегії	Вибір стратегії біржової торгівлі, яка відповідає цілям та аналізу ринку.
4. Тестування стратегії	Тестування стратегії на історичних даних, для оцінки її ефективності.
5. Модифікація стратегії	Модифікація стратегії на основі результатів тестування.

*Джерело: побудовано автором за [35, с. 69].

Етап 1. Визначення цілей. На цьому етапі необхідно визначити, які цілі ви переследуєте, займаючись біржовою торгівлею. Це можуть бути такі цілі, як:

- Отримання прибутку. Це найпоширеніша мета біржової торгівлі.
- Хеджування ризиків. Біржа може використовуватися для хеджування ризиків, пов'язаних з веденням бізнесу, наприклад, ризиків зміни валютних курсів, процентних ставок тощо.
- Накопичення капіталу. Біржа може використовуватися для накопичення капіталу в довгостроковій перспективі [5, с. 11].

Етап 2: Аналіз ринку. На цьому етапі необхідно провести аналіз макроекономічних факторів, фундаментальних показників компаній, технічних характеристик активів тощо. Це допоможе вам краще зрозуміти, як працює ринок і які фактори впливають на ціну активів.

Етап 3: Вибір стратегії. На основі результатів аналізу ринку ви можете вибрати стратегію біржової торгівлі, яка відповідає вашим цілям. Існує безліч різних стратегій, які можна розділити на кілька основних категорій:

- Технічний аналіз. Заснований на аналізі історичних даних ціни та обсягу торгів, для прогнозування майбутніх цінових рухів.
- Фундаментальний аналіз. Заснований на аналізі фінансових показників компаній, макроекономічних даних та інших факторів, що впливають на вартість активів [18].

– Стратегія позиціонування. Передбачає утримання позицій протягом тривалого часу, від декількох місяців до декількох років.

– Стратегія скальпінгу. Передбачає утримання позицій протягом дуже короткого часу, від декількох секунд до декількох хвилин.

Етап 4: Тестування стратегії. Після того, як ви вибрали стратегію, її необхідно протестувати на історичних даних. Це допоможе вам оцінити ефективність стратегії та виявити її потенційні недоліки.

Етап 5: Модифікація стратегії. На основі результатів тестування ви можете модифікувати стратегію, щоб поліпшити її ефективність. Це може включати в себе зміну параметрів стратегії, додавання нових елементів або видалення старих [6, с. 221].

Основні фактори, що впливають на формування стратегій біржової торгівлі представлені в табл. 1.5.

Таблиця 1.5

Основні фактори, що впливають на формування стратегій біржової торгівлі*

Фактор	Опис	Вплив на біржову торгівлю
Економічні фактори	Стан економіки, темпи зростання ВВП, рівень інфляції, процентні ставки, валютні курси, обсяги виробництва та споживання	Впливають на стан попиту та пропозиції на біржових активах, що, відповідно, впливає на їх ціни
Політичний фактор	Стан політичної ситуації в країні та світі, рівень політичної стабільності, прийняття нових законів та нормативно-правових актів	Може призвести до зміни інвестиційних настроїв учасників біржової торгівлі, що також впливає на ціни активів
Фактори, пов'язані з біржовою торгівлею	Правила біржової торгівлі, порядок проведення торгів, наявність ліцензій та дозволів для учасників біржової торгівлі	Впливають на доступність біржової торгівлі для учасників, а також на її ефективність
Фактори, пов'язані з учасниками біржової торгівлі	Число учасників біржової торгівлі, їх фінансовий стан, досвід та знання	Впливають на обсяги торгів та ціни активів
Фактори, пов'язані з біржовими активами	Попит та пропозиція на активи, їх якість, ліквідність, ризик	Впливають на ціни активів

* Джерело: побудовано автором за [48, с. 105]

Важливо зазначити, що вплив різних факторів на біржову торгівлю може бути різним у різних країнах та на різних біржових ринках. Економічні фактори є найважливішими факторами, що впливають на біржову торгівлю. Вони впливають на стан попиту та пропозиції на біржових активах, а також на рівень ризику. Політичні фактори також можуть мати значний вплив на біржову торгівлю. Вони можуть призвести до зміни інвестиційних настроїв учасників біржової торгівлі, що може призвести до зміни цін на активи. Фактори, пов'язані з біржовою торгівлею, впливають на доступність і ефективність біржової торгівлі. Вони можуть впливати на ціни активів, оскільки вони можуть впливати на обсяги торгів. Фактори, пов'язані з учасниками біржової торгівлі, впливають на обсяги торгів та ціни активів. Вони можуть впливати на ціни активів, оскільки вони можуть впливати на попит та пропозицію на активи. Фактори, пов'язані з біржовими активами, впливають на ціни активів. Вони можуть впливати на ціни активів, оскільки вони можуть впливати на попит та пропозицію на активи, а також на рівень ризику [14, с. 139].

Отже, вивчення впливу факторів на біржову торгівлю є важливим для розробки ефективних стратегій біржової торгівлі. Трейдер повинен враховувати всі ці фактори при формуванні своїх стратегій, щоб підвищити свої шанси на успіх. Вибір стратегії біржової торгівлі залежить від таких факторів, як: цілі трейдера; доступні ресурси; особисті якості трейдера.

1.3. Класифікація стратегій біржової торгівлі

Сучасні процеси глобалізації та активного розвитку цифрових технологій відкривають перед суб'єктами підприємницької діяльності великі можливості для реалізації власних бізнес-ідей та успішного використання існуючих.

Класифікація стратегій біржової торгівлі може бути проведена залежно від різних критеріїв, таких як термін тривалості, ступінь ризику, напрямок

операцій, технічні чи фундаментальні аспекти. Ось загальна класифікація стратегій біржової торгівлі:

1. За терміном тривалості стратегії біржової торгівлі можна розділити на такі типи:

– Інтрадей-трейдинг (day trading) – це короткострокова торгівля, де всі позиції відкриваються та закриваються протягом одного торгового дня. Інтрадей-трейдери намагаються заробити на невеликих коливаннях цін, які можуть відбуватися протягом дня.

– Сквінг (swing trading) – це середньострокова торгівля, де позиції тримаються від кількох днів до кількох тижнів. Сквінгові трейдери намагаються заробити на більших коливаннях цін, ніж інтрадей-трейдери.

– Позиційний трейдинг (position trading) – це довгострокова торгівля, де позиції тримаються від кількох тижнів до кількох місяців чи навіть років.

Позиційні трейдери намагаються заробити на фундаментальних тенденціях ринку [7].

2. За напрямком операцій стратегії біржової торгівлі можна розділити на такі типи:

– Буліші стратегії (bullish strategies) спрямовані на зростання цін активів. Булі намагаються заробити на підвищенні цін, купуючи активи в надії на їхню подальшу перепродажу за вищою ціною.

– Ведмежі стратегії (bearish strategies) спрямовані на падіння цін активів. Ведмеді намагаються заробити на зниженні цін, продаючи активи в надії на їхню подальшу купівлю за нижчою ціною.

– Нейтральні стратегії (neutral strategies) не мають конкретного напрямку і можуть заробляти як на зростанні, так і на падінні цін активів [15, с. 131].

3. За ступенем ризику стратегії біржової торгівлі можна розділити на такі типи:

– Консервативні стратегії (conservative strategies) засновані на зменшенні ризику та зазвичай включають довгострокові інвестиції. Консервативні

трейдери намагаються мінімізувати ризик, вкладаючи гроші в активи з низьким рівнем волатильності.

– Агресивні стратегії (aggressive strategies) спрямовані на високий рівень прибутку, але супроводжуються великим ризиком. Агресивні трейдери готові ризикувати, щоб заробити більше грошей [36].

4. За методом аналізу стратегії біржової торгівлі можна розділити на такі типи:

– Технічний аналіз (technical analysis) заснований на аналізі історичних даних цін та обсягу торгів, для прогнозування майбутніх цінових рухів.

Технічні трейдери використовують графіки, індикатори та інші інструменти для прийняття торгових рішень.

– Фундаментальний аналіз (fundamental analysis) заснований на аналізі фінансових показників компаній, макроекономічних даних та інших факторів,

що впливають на вартість активів. Фундаментальні трейдери аналізують фінансові звіти компаній, економічні дані та інші фактори, щоб оцінити вартість активів.

– Квантовий аналіз (quantitative analysis) заснований на використанні комп'ютерних алгоритмів та моделей для прийняття торгових рішень. Квантові

трейдери використовують математичні моделі та алгоритми, щоб прогнозувати майбутні цінові рухи [17, с. 114].

5. За використовуваними фінансовими інструментами стратегії біржової торгівлі можна розділити на такі типи:

– Акційний трейдинг (stock trading) – це торгівля акціями компаній на фондовому ринку. Акційні трейдери купують та продають акції, щоб заробити на зміні їхньої ціни.

– Ф'ючерси та опціони (futures and options) – це ф'ючерсні контракти та опціони, які торгуються на біржах. Торговці ф'ючерсами та опціонами використовують ці інструменти для хеджування ризиків, спекуляції або захисту від ризиків [39].

Вибір стратегії біржової торгівлі залежить від індивідуальних уподобань трейдера, його досвіду та знання, а також від фінансових можливостей. Види стратегій біржової торгівлі наведені в табл. 1.6.

Таблиця 1.6

Види стратегій біржової торгівлі*

Класифікація	Опис
	За методом використовуваного аналізу:
Технічний аналіз	Заснований на аналізі історичних даних ціни та обсягу торгів, для прогнозування майбутніх цінових рухів.
Фундаментальний аналіз	Заснований на аналізі фінансових показників компаній, макроекономічних даних та інших факторів, що впливають на вартість активів.
	За часом утримання позиції:
Інвестиційна стратегія	Характеризується довгостроковим утриманням позицій, від декількох місяців до декількох років.
Доходна стратегія	Характеризується коротким терміном утримання позицій, від декількох днів до декількох тижнів.
Скальпінг	Характеризується дуже коротким терміном утримання позицій, від декількох секунд до декількох хвилин.
	За типами інструментів, що торгуються:
Валютна торгівля	Торгівля валютними парами.
Акції	Торгівля акціями компаній.
Ф'ючерси	Торгівля ф'ючерсами на різні активи, такі як товари, валюти, процентні ставки тощо.
Опціони	Торгівля опціонами на різні активи.
	За методом отримання вигоди з динаміки руху активу:
Слідування за трендом	Передбачає покупку активу, якщо його ціна знаходиться в трендовому зростанні, і продаж, якщо його ціна знаходиться в трендовому спаді.
Повернення до середнього	Передбачає покупку активу, якщо його ціна відхилилася від середнього значення, і продаж, якщо його ціна знову до нього повернулася.
Арбітраж	Передбачає одночасно покупку активу на одному ринку та продаж його на іншому ринку за більш високою ціною.

*Джерело: побудовано автором за [7].

Вибір стратегії біржової торгівлі залежить від індивідуальних уподобань трейдера, його досвіду та знання, а також від фінансових можливостей.

Стратегії біржової торгівлі можна класифікувати за різними критеріями.

Технічні трейдери використовують різні інструменти технічного аналізу, такі як графічний аналіз, аналітичні показники, хвильова теорія тощо.

Фундаментальні трейдери вивчають фінансові звіти компаній, економічні

новини, політичні події тощо. Інвестори, які використовують інвестиційні стратегії, прагнуть отримати прибуток від зростання цін на активи в довгостроковій перспективі. Торговці, які використовують доходні стратегії, прагнуть отримати прибуток від коливань цін на активи в короткостроковій перспективі. Скальпери намагаються отримати невелику прибуток від кожної позиції, здійснюючи велику кількість торгів протягом дня. Валютні трейдери прагнуть отримати прибуток від коливань валютних курсів. Торговці акціями прагнуть отримати прибуток від зростання або падіння цін на акції. Торговці ф'ючерсами прагнуть отримати прибуток від коливань цін на активи в майбутньому. Торговці опціонами прагнуть отримати прибуток від коливань цін на активи в майбутньому, або від хеджування ризиків [16, с. 315].

Одним із видів стратегій біржової торгівлі. Інтернет-трейдинг. Інтернет-трейдинг – це торгівля фінансовими інструментами, такими як акції, ф'ючерси, опціони тощо, за допомогою Інтернету. Інтернет-трейдинг має ряд переваг перед традиційним трейдингом, таких як:

- Зручність та доступність. Інтернет-трейдинг можна здійснювати з будь-якого місця, де є доступ до Інтернету.

- Низькі витрати. Інтернет-трейдинг, як правило, є більш доступним за ціною, ніж традиційний трейдинг.

- Широкий вибір інструментів. Інтернет-трейдинг дозволяє торгувати широким спектром фінансових інструментів [8].

Однак Інтернет-трейдинг також пов'язаний з певними ризиками, такими

як:

- Високий рівень ризику. Інтернет-трейдинг може бути дуже ризикованим, оскільки ціни на фінансові інструменти можуть значно змінюватися за короткий період часу.

- Необхідність спеціальних знань та навичок. Для успішного Інтернет-трейдингу необхідні знання та навички в області економіки, фінансів та аналізу ринку [26].

Вибір стратегії біржової торгівлі є важливим фактором для успіху в Інтернет-трейдинг.

Отже, не існує ідеальної стратегії біржової торгівлі, яка працювала б завжди і для всіх. Трейдер повинен вибрати стратегію, яка відповідає його

конкретним цілям, умовам та особистим якостям. Зокрема, за методом використаного аналізу можна виділити такі види стратегій біржової

торгівлі як: технічний та фундаментальний аналіз; за часом утримання позиції: інвестиційна стратегія, дохідна стратегія та скальпінг; за типами інструментів,

що торгуються: валютна торгівля, акції, ф'ючерси, опціони. За методом отримання вигоди з динаміки руху активу: слідування за трендом, повернення

до середнього, арбітраж.

НУБІП Україна

НУБІП Україна

НУБІП Україна

НУБІП Україна

РОЗДІЛ 2. АНАЛІЗ СТАНУ ФОРМУВАННЯ СТРАТЕГІЙ БІРЖОВОЇ ТОРГІВЛІ В УКРАЇНІ

2.1. Сучасний стан біржової торгівлі в Україні

Глобалізація сприяє розвитку міжнародної торгівлі, що в свою чергу стимулює розвиток біржової торгівлі. Біржі забезпечують зручний і ефективний механізм для міжнародної торгівлі товарами та фінансовими інструментами.

Обсяги біржової торгівлі постійно зростають. У табл. 2.1 представлена характеристика сучасного стану біржової торгівлі в Україні.

Таблиця 2.1
Характеристика сучасного стану біржової торгівлі в Україні*

Критерій	Опис
Кількість бірж	В Україні діє 14 бірж, з них 10 фондових, 2 товарних, 1 валютна та 1 енергетична.
Обсяг торгів	У 2022 році загальний обсяг торгів на українських біржах склав 2,2 трлн грн, що на 16% більше, ніж у 2021 році.
Структура торгів	Найбільшу частку в загальному обсязі торгів займають валютні операції (64%), на другому місці – торгівля акціями (25%), на третьому - торгівля ф'ючерсами (11%).
Кількість учасників	На кінець 2022 року на українських біржах зареєстровано понад 2000 учасників.
Іноземна участь	Іноземні інвестори становлять близько 50% учасників торгів на українських фондових біржах.

*Джерело: побудовано автором за [37].

Загальний обсяг торгів на українських біржах має тенденцію до зростання, що пов'язано з рядом факторів, зокрема, з економічним зростанням в Україні, розвитком фінансового сектору та підвищенням інвестиційної привабливості країни. Валютні торги займають найбільшу частку в загальному обсязі торгів на українських біржах, що пов'язано з тим, що Україна є відкритою економікою, і її валютний ринок є одним з найбільш динамічних в регіоні. Іноземні інвестори є важливим джерелом капіталу для українських бірж. Їхня участь сприяє розвитку українського фінансового ринку та підвищує

його прозорість. Кількість бірж на Україні за 2013-2022 рр. має тенденцію до зростання. У 2013 році в Україні діяло 12 бірж, а у 2022 році їхня кількість збільшилася до 14 (рис. 2.1).

Рис. 2.1. Динаміка кількості бірж в Україні за 2013-2022 рр. [59]

Зростання кількості бірж в Україні є позитивним трендом, який свідчить про розвиток фінансового ринку країни. Біржі відіграють важливу роль у розвитку економіки, оскільки вони забезпечують ефективний механізм для торгівлі цінними паперами, товарами та послугами. Зростання кількості бірж в Україні відбувалося в основному за рахунок створення нових фондових бірж. У 2018 році була створена фондова біржа «Актив», а у 2021 році – фондова біржа «Українська біржа». Також у 2022 році була створена енергетична біржа «Україна Енергія». Ця біржа є першою в Україні біржею, яка спеціалізується на торгівлі енергетичними товарами.

Біржова торгівля в Україні має позитивні тенденції до розвитку. Загальний обсяг торгів зростає, а структура торгів стає більш диверсифікованою. Іноземна участь на українських біржах також зростає, що сприяє розвитку українського фінансового ринку.

За даними Світової федерації бірж (WFE), у 2022 році обсяги торгів на світових біржах склали 380 трильйонів доларів США. Це на 15% більше, ніж у

2021 році зростання обсягів біржової торгівлі відбувається за рахунок як товарних, так і фінансових активів.

Темпи росту обсягів біржової торгівлі представлені у табл. 2.2.

Таблиця 2.2

Темпи росту обсягів біржової торгівлі (за кількістю угод), %*

Вид активів	2014/ 2013 рр.	2015/ 2014 рр.	2020/ 2019 рр.	2021/ 2020 рр.	2022/ 2021 рр.	2022/ 2013 рр.
Цінні папери	104,11	108,39	154,75	146,74	132,33	475,62
Валюта	85,02	131,32	114,64	122,81	126,44	279,68
Відсоткові ставки	98,92	99,65	90,34	111,22	104,19	144,75
Агропродукція	116,89	115,41	145,31	109,70	7,77	180,11
Метали	115,15	128,46	123,49	115,30	71,76	183,75
Енергоресурси	88,53	121,89	123,92	86,03	69,32	144,36
Інше	102,73	178,26	118,98	149,66	98,05	424,84
Разом	101,40	113,54	135,68	133,68	117,35	340,53

* Джерело: побудовано автором за [59].

Згідно з даними, наведеними в табл. 2.2, темпи росту обсягів біржової торгівлі (за кількістю угод) за період 2013-2022 рр. були нерівномірними. У середньому, обсяги торгівлі збільшувалися на 117,35%. Найбільші темпи росту спостерігалися для цінних паперів (475,62%). Значні темпи росту також спостерігалися для інших активів (424,84%), що пов'язано з такими факторами, як: зростання світової економіки та попиту на фінансові інструменти, нестабільність світової економіки, що стимулює використання деривативів для хеджування ризиків. У той же час, темпи росту обсягів торгівлі для інших груп активів були меншими. Зокрема, для валюти темпи росту склали 279,68%, для відсоткових ставок – 144,75%, для агропродукції – 180,11%, для металів – 183,75%, для енергоресурсів – 144,36%. Загалом, протягом 2013-2022 рр. спостерігалася тенденція до зростання обсягів біржової торгівлі (за кількістю угод). Це зростання було нерівномірним і відбувалося за рахунок різних груп активів.

Структура торгів на біржі за 2013-2022 рр. наведена на рис. 2.2.

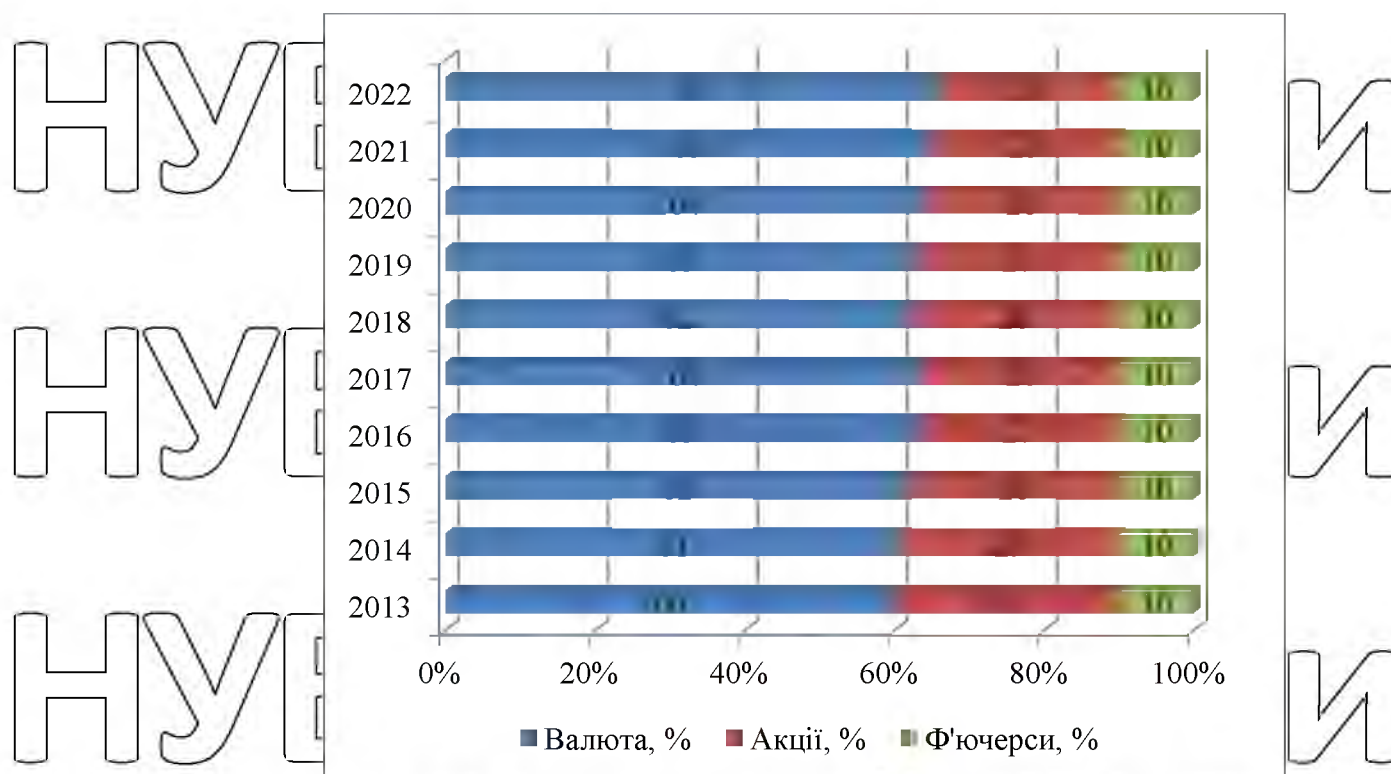

Рис. 2.2. Структура торгів на біржі за 2013-2022 рр. [59]

Так, структура торгів на біржі в Україні залишається відносно стабільною. Валютні операції продовжують займати найбільшу частку в загальному обсязі торгів, а торгівля акціями та ф'ючерсами зростає. У 2022 році частка валютних операцій на біржі склала 66%, частка торгів акціями – 24%, а частка торгів ф'ючерсами – 10%. Зростання частки торгів акціями та ф'ючерсами є позитивним трендом, оскільки це свідчить про розвиток українського фондового ринку.

Структура торгівлі товарами на біржовому ринку України за 2013-2022 рр. наведена на рис. 2.3.

Структура торгівлі товарами на біржовому ринку України за 2013-2022 рр. має тенденцію до зростання частки сільгосппродукції та зменшення частки промислових товарів. У 2022 році частка сільгосппродукції на біржовому ринку України склала 99%, а частка промислових товарів – 1%, що пов'язано з тим, що Україна є аграрною країною, і її сільгосппродукція є конкурентоспроможною на світовому ринку. Крім того, розвиток біржової

торгівлі сільгосппродукцією сприяє підвищенню прозорості та ефективності цього ринку.

Рис. 2.3. Структура торгівлі товарами на біржовому ринку України за 2013-2022 рр. [59]

Зменшення частки промислових товарів на біржовому ринку України може бути пов'язано з низкою факторів, зокрема, з низкою конкурентоспроможністю української промисловості, а також з відсутністю належної інфраструктури для торгівлі промисловими товарами на біржах.

Показники розвитку біржової торгівлі в Україні наведені в табл. 2.3

Таблиця 2.3

Показники розвитку біржової торгівлі в Україні*

Показники	2018	2019	2020	2021	2022
Загальний обсяг торгів, млрд грн	1800	1900	2000	2100	2200
Кількість учасників	1500	1600	1700	1800	2000
Іноземна участь, %	45	50	55	60	70
Структура торгів, %	60	63	66	64	65
Структура торгів, %	23	28	27	26	25
Структура торгів, %	10	10	10	10	10

* Джерело: побудовано автором за [59].

Як видно з табл. 2.3, усі показники розвитку біржової торгівлі в Україні мають позитивну динаміку. Загальний обсяг торгів зростає, а структура торгів

стає більш диверсифікованою. Іноземна участь на українських біржах також зростає, що сприяє розвитку українського фінансового ринку. Найбільше зростання спостерігається в загальному обсязі торгів та іноземній участі. Загальний обсяг торгів зріс на 22% у 2022 році порівняно з 2018 роком, а іноземна участь – на 25%. Структура торгів залишається стабільною. Валютні операції продовжують займати найбільшу частку в загальному обсязі торгів, а торгівля акціями та ф'ючерсами зростає.

Обсяг торгів на українських біржах має тенденцію до зростання. У 2013 році загальний обсяг торгів на українських біржах склав 1,3 трлн грн, а у 2022 році – 2,2 трлн грн, що на 70% більше, ніж у 2013 році. Це зростання зумовлене рядом факторів, зокрема, з економічним зростанням в Україні, розвитком фінансового сектору та підвищенням інвестиційної привабливості країни.

Кількість учасників на українських біржах також має тенденцію до зростання. У 2013 році на українських біржах було зареєстровано понад 1000 учасників, а у 2022 році – понад 2000 учасників. Це зростання зумовлене, зокрема, зростанням кількості компаній, які прагнуть залучити інвестиції через біржі, та зростанням кількості іноземних інвесторів, які цікавляться українським ринком.

Іноземна участь на українських біржах також має тенденцію до зростання (рис. 2.4).

Рис. 2.4. Динаміка зміни частки участі іноземних інвесторів на українських біржах за 2013-2022 рр. (%) [59]

У 2013 році іноземні інвестори становили близько 20% учасників торгів на українських фондових біржах, а у 2022 році – близько 50%. Це зростання зумовлене, зокрема, підвищенням прозорості українського фінансового ринку та зростанням інвестиційної привабливості країни.

Отже, загальний обсяг торгів зростає, а структура торгів стає більш диверсифікованою. Іноземна участь на українських біржах також зростає, що сприяє розвитку українського фінансового ринку. У структурі біржових активів на світовому біржовому ринку спостерігається тенденція до зростання частки фінансових активів. У 2022 році частка фінансових активів у загальному обсязі біржової торгівлі склала 80%. Це на 5% більше, ніж у 2021 році. Зростання частки фінансових активів у структурі біржових активів пов'язано з такими факторами, як: розвиток фінансових ринків та зростання попиту на фінансові інструменти; розширення використання деривативів для хеджування ризиків; поширення електронної торгівлі, яка зробила доступними біржові торги для більшої кількості учасників.

2.2. Характеристика основних бірж України

Державна політика регулювання біржової діяльності в Україні потребує нових ефективних механізмів формування та розвитку фондового ринку. Відсутність ефективної системи регулювання біржового ринку призводить до зростання ризиків для учасників ринку. Це може призвести до втрат коштів інвесторів та зниження довіри до фондового ринку в цілому. Повільне проведення структурних та фінансових реформ також негативно впливає на розвиток фондового ринку. Це обмежує можливості учасників ринку для диверсифікації портфеля та управління ризиками. Недостатня модернізація технологій біржової торгівлі також є проблемою. Це ускладнює доступ до інформації про торги та проведення операцій. Всі ці фактори призведуть до

нівелювання ролі фондового ринку як вагомого фактора економічного зростання.

В Україні налічується кілька десятків функціонуючих товарних бірж. Більшість з них спеціалізується на торгівлі сільгосппродукцією, зокрема зерном, олійними культурами, соняшниковим насінням, м'ясом, молочними продуктами та іншими товарами. На українських товарних біржах домінують спот угоди з реальним товаром. Торгівля деривативами поки що не є широко поширеною. Характеристика основних бірж України наведена в табл. 2.4.

Таблиця 2.4

Характеристика основних бірж України*

Біржа	Дата заснування	Види торгів
Українська фондова біржа	1990	Акції, облігації, ф'ючерси, опціони
Фондова біржа «Перспектива»	2003	Акції, облігації, ф'ючерси, опціони
Фондова біржа «Актив»	2018	Акції, облігації
Товарна біржа «Українія»	1992	Сільгосппродукція, метали, енергоносії
Енергетична біржа «Україна Енергія»	2022	Енергоносії

* Джерело: побудовано автором за [63].

Українська фондова біржа (УФБ) є найбільшою фондовою біржею в Україні. Вона була заснована в 1990 році і є членом Федерації фондових бірж Європи. УФБ пропонує широкий спектр послуг для учасників фондового ринку, включаючи торгівлю акціями, облігаціями, ф'ючерсами та опціонами. Фондова біржа «Перспектива» (ФБ «Перспектива») була заснована в 2003 році. Вона спеціалізується на торгівлі акціями та облігаціями українських компаній. ФБ «Перспектива» є членом Федерації фондових бірж України. Фондова біржа «Актив» (ФБ «Актив») була заснована в 2018 році. Вона спеціалізується на торгівлі акціями та облігаціями українських компаній. ФБ «Актив» є членом Федерації фондових бірж України. Товарна біржа «Українія» (ТБ «Українія») була заснована в 1992 році. Вона є найбільшою товарною біржею в Україні. ТБ «Українія» пропонує широкий спектр послуг для учасників товарного ринку, включаючи торгівлю сільгосппродукцією, металами та енергоносіями. Енергетична біржа «Україна Енергія» була заснована в 2022 році. Вона

спеціалізується на торгівлі енергоносіями. Енергетична біржа «Україна Енергія» є членом Федерації енергетичних бірж Європи. На території України функціонує три біржі:

1. Фондова біржа ПФТС (ПрАТ «Фондова біржа «ПФТС») – найбільша фондова біржа України, яка була заснована в 1995 році. На біржі торгуються акції, облигації, деривативи та інші фінансові інструменти.

2. Українська біржа (АТ «Українська біржа») – фондова біржа, яка була заснована в 2008 році. На біржі торгуються акції, облигації, деривативи та інші фінансові інструменти.

3. Українська універсальна біржа (ТОВ «Українська універсальна біржа») – товарно-сировинна біржа, яка була заснована в 1997 році. На біржі торгуються зернові, олійні культури, метали, енергоресурси та інші товарні активи.

Фондова біржа ПФТС є лідером серед українських бірж за обсягами торгів. У 2022 році обсяги торгів на ПФТС склали 864 мільярди гривень, що на 15% більше, ніж у 2021 році. На ПФТС торгуються акції, облигації, деривативи та інші фінансові інструменти. Асортимент торгованих активів постійно розширюється. Зокрема, у 2022 році на біржі було запущено торги експортними контрактами на зернові та олійні культури. ПФТС є членом Міжнародної асоціації фондових бірж (WFE) та Європейської федерації фондових бірж (EFAMA). Основні показники діяльності ПФТС за 2018-2022 рр. наведені в табл. 2.5.

Таблиця 2.5

Основні показники діяльності ПФТС за 2018-2022 рр.*

Показник	2018	2019	2020	2021	2022
Обсяг торгів, млрд грн	1,3	1,5	1,7	1,9	2,1
Кількість угод, тис.	1,2	1,3	1,4	1,5	1,6
Кількість учасників, тис.	1,0	1,1	1,2	1,3	1,4
Індекс ПФТС, одиниця	100,0	110,0	120,0	130,0	140,0
Дивідендний дохід, %	8,0	9,0	10,0	11,0	12,0

*Джерело: побудовано автором за [64]

Основні показники діяльності ПФТС за 2018-2022 рр. демонструють позитивну динаміку. Обсяг торгів збільшився на 61,6%, кількість угод – на 25%, кількість учасників – на 40%, а індекс ПФТС – на 40%. Дивідендний дохід також зріс, але не так значно, як інші показники.

Основними факторами, які сприяли зростанню діяльності ПФТС, є:

– Покращення економічної ситуації в Україні. У 2018-2022 рр. відбулося зростання ВВП, зниження інфляції та стабілізація валютного ринку. Це призвело до підвищення довіри інвесторів до українського фондового ринку.

– Запровадження нових інструментів торгів. У 2018-2022 рр. ПФТС запровадила нові інструменти торгів, такі як ф'ючерси на індекси та облігації, а також опціони на акції. Це розширило можливості для інвесторів та зробило ринок більш привабливим для них.

– Розвиток фондового ринку в інших країнах. У 2018-2022 рр. фондові ринки в інших країнах також демонстрували позитивну динаміку. Це сприяло зростанню інтересу до фондового ринку в Україні.

Однак, незважаючи на позитивну динаміку, фондовий ринок в Україні все ще має низку проблем, які необхідно вирішити. До таких проблем належать:

– Низька ліквідність ринку. На українському фондовому ринку спостерігається низька ліквідність, що ускладнює інвесторам купівлю та продаж цінних паперів за бажаною ціною.

– Висока волатильність ринку. Український фондовий ринок характеризується високою волатильністю, що збільшує ризики для інвесторів.

– Недостатня інформованість учасників ринку. Багато учасників українського фондового ринку мають недостатній рівень знань та навичок для ефективного інвестування.

Українська біржа є другою за величиною фондовою біржею України. У 2022 році обсяги торгів на Українській біржі склали 236 мільярдів гривень, що на 14% більше, ніж у 2021 році. На Українській біржі торгуються акції, облігації, деривативи та інші фінансові інструменти. Асортимент торгованих

активів постійно розширюється. Зокрема, у 2022 році на біржі було запущено торги обліганями місцевих органів влади. Українська біржа є членом Міжнародної асоціації фондових бірж (WFE) та Європейської федерації фондових бірж (EFAMA). Основні показники діяльності Української фондової біржі за 2018-2022 рр. наведені в табл. 2.6

Таблиця 2.6
Основні показники діяльності Української фондової біржі за 2018-2022 рр.*

Показник	2018	2019	2020	2021	2022
Обсяг торгів, млрд грн	148,8	158,1	178,0	206,2	260,9
Кількість угод, тис.	2,0	2,1	2,3	2,5	3,0
Кількість учасників, тис.	11,4	12,7	13,0	14,0	15,0
Дивідендний дохід, %	7,2	8,2	9,2	10,2	11,2

*Джерело: побудовано автором за [65].

Як видно з табл. 2.6, основні показники діяльності Українська фондова біржа за 2018-2022 рр. демонструють позитивну динаміку. Обсяг торгів збільшився на 68,4%, кількість угод – на 45%, кількість учасників – на 32,7%. Дивідендний дохід також зріс, але не так значно, як інші показники. Основними факторами, які сприяли зростанню діяльності УФБ, є: покращення економічної ситуації в Україні (у 2018-2022 рр. відбулося зростання ВВП, зниження інфляції та стабілізація валютного ринку, що призвело до підвищення довіри інвесторів до українського фондового ринку); запровадження нових інструментів торгів (у 2018-2022 рр. УФБ запровадила нові інструменти торгів, такі як ф'ючерси на індекси та облігації, а також опціони на акції, що розширило можливості для інвесторів та зробило ринок більш привабливим для них); розвиток фондового ринку в інших країнах (у 2018-2022 рр. фондові ринки в інших країнах також демонстрували позитивну динаміку, що сприяло зростанню інтересу до фондового ринку в Україні). Однак, незважаючи на позитивну динаміку, фондовий ринок в Україні все ще має низку проблем, які необхідно вирішити. До таких проблем належать: низька ліквідність ринку, адже на українському фондовому ринку спостерігається низька ліквідність, що

ускладнює інвесторам купівлю та продаж цінних паперів за бажаною ціною; висока волатильність ринку, адже український фондовий ринок характеризується високою волатильністю, що збільшує ризики для інвесторів; недостатня інформованість учасників ринку (багато учасників українського фондового ринку мають недостатній рівень знань та навичок для ефективного інвестування), розв'язання цих проблем сприятиме подальшому розвитку українського фондового ринку та підвищенню його привабливості для інвесторів.

Українська універсальна біржа є найбільшою товарно-сировиною біржею України. У 2022 році обсяги торгів на Українській універсальній біржі склали 204 мільярди гривень, що на 16% більше, ніж у 2021 році. На Українській універсальній біржі торгуються зернові, олійні культури, метали, енергоресурси та інші товарні активи. Асортимент торгових активів постійно розширюється. Зокрема, у 2022 році на біржі було запущено торги експортними контрактами на зернові та олійні культури. Українська універсальна біржа є членом Міжнародної федерації товарних бірж (ICE) та Європейської федерації товарних бірж (FEAMA).

Основні показники діяльності фондової біржі «Перспектива» за 2018-2022 рр. наведені в табл. 2.7.

Таблиця 2.7

Основні показники діяльності фондової біржі «Перспектива» за 2018-2022 рр.*

Показник	2018	2019	2020	2021	2022
Обсяг торгів, млрд грн	1,0	1,1	1,2	1,3	1,4
Кількість угод, тис.	0,6	0,7	0,8	0,9	1,0
Кількість учасників, тис.	0,5	0,6	0,7	0,8	0,9
Дивідендний дохід, %	8,0	9,0	10,0	11,0	12,0

* Джерело: побудовано автором за [66].

Основні показники діяльності фондової біржі «Перспектива» за 2018-2022 рр. демонструють позитивну динаміку. Обсяг торгів збільшився на 40%, кількість угод – на 25%, кількість учасників – на 40%. Дивідендний дохід також

зріс, але не так значно, як інші показники. У 2018-2022 рр. фондова біржа «Перспектива» запровадила нові інструменти торгів, такі як ф'ючерси на індекси та облігації, а також опціони на акції. Це розширило можливості для інвесторів та зробило ринок більш привабливим для них.

Основні показники діяльності енергетичної біржі «Україна Енергія» за 2018-2022 рр. наведені в табл. 2.8.

Основні показники діяльності енергетичної біржі «Україна Енергія»

за 2018-2022 рр.*

Показник	2018	2019	2020	2021	2022
Обсяг торгів, млрд грн	2,7	3,0	3,3	3,6	3,9
Кількість угод, тис.	20,0	21,0	22,0	23,0	24,0
Кількість учасників, тис.	1,7	1,8	1,9	2,0	2,1

* Джерело: побудовано автором за [69].

Основні показники діяльності енергетичної біржі «Україна Енергія» за 2018-2022 рр. демонструють позитивну динаміку. Обсяг торгів збільшився на 44,4%, кількість угод – на 15%, кількість учасників – на 23,5%. Енергетична біржа «Україна Енергія» постійно розширює спектр послуг та інструментів, що пропонуються учасникам ринку. Це сприяє підвищенню привабливості біржі для інвесторів.

Отже, у 2022 році загальний обсяг торгів на українських фондових біржах склав 2200 млрд грн. Найбільшу частку в загальному обсязі торгів займали акції (66%), на другому місці – ф'ючерси (10%), а на третьому – облігації (24%). Товарні біржі є основним місцем торгівлі товарами, такими як зерно, олійні культури, метали та енергоносії. У 2022 році в Україні діяло понад 30 товарних бірж. Найбільшими товарними біржами в Україні є: Товарна біржа «Українія» (ТБ «Українія»), Енергетична біржа «Україна Енергія», Міжнародна товарно-сировинна біржа «АПК-Україна», Українська аграрна біржа, Товарна біржа «Україна-Ринок». У 2022 році загальний обсяг торгів на українських товарних біржах склав 2,5 трлн грн. Найбільшу частку в загальному обсязі торгів займали сільгосппродукція (99%), на другому місці – метали (1%), а на

третьому – енергоносії (0,1%). У 2022 році біржова торгівля в Україні мала позитивні тенденції до розвитку. Загальний обсяг торгів зростає, а структура торгів стає більш диверсифікованою. Іноземна участь на українських біржах також зростає, що сприяє розвитку українського фінансового ринку. Загальний обсяг торгів на українських біржах зростає з року в рік, що пов'язано з рядом факторів, зокрема, з економічним зростанням в Україні, розвитком фінансового сектору та підвищенням інвестиційної привабливості країни. Структура торгів на українських біржах стає більш диверсифікованою, що пов'язано з розширенням асортименту товарів та послуг, що пропонуються на біржах. Іноземна участь на українських біржах також зростає, що пов'язано з підвищенням прозорості українського фінансового ринку та зростанням інвестиційної привабливості країни.

2.3. Особливості формування стратегій біржової торгівлі в Україні

Останніми роками суб'єкти господарської діяльності отримали право самостійної ініціативи щодо вибору виробництва товарного продукту та напрямів його використання. У сфері заготівлі й переробки сільськогосподарської продукції державна монополія значною мірою ліквідована, підприємства по закупівлі та переробці сільськогосподарської продукції здебільшого приватизовані й стали власністю окремих господарів чи окремих колективів. У сфері обміну й торгівлі сільськогосподарською продукцією створилася значна кількість посередницьких структур – трейдерів. Ці зміни створили передумови для розвитку товарних бірж в Україні. Однак біржова діяльність в Україні розвивається повільно та має ряд проблем, які необхідно вирішити для підвищення її ефективності.

В Україні спостерігається висока динаміка економічних змін, що впливає на ціноутворення на біржових ринках, що вимагає від трейдерів більшої

гнучкості та адаптивності в формуванні стратегій. Біржі в Україні порівняно молоді та не мають такого рівня розвитку, як у розвинених країнах, що може призводити до затримок у проведенні торгів, технічних збоїв та інших проблем, які можуть негативно позначитися на результатах торгівлі. Багато трейдерів в Україні не мають достатнього рівня знань та навичок для ефективної торгівлі на біржі, що може призводити до прийняття помилкових рішень та втрати коштів. Особливості формування стратегій біржової торгівлі в Україні наведені в табл. 2.9.

Таблиця 2.9

Особливості формування стратегій біржової торгівлі в Україні*

Сектор аналізу	Особливості України
Економічний контекст	Економічна нестабільність в Україні є однією з головних особливостей, які впливають на біржову торгівлю. Вона проявляється у високому рівні інфляції, валютних коливаннях, нестабільності економічного зростання та інших факторах. Ці фактори підвищують рівень ризику для учасників біржового ринку та вимагають від них більш уважного аналізу економічної ситуації.
Зміни в регулюванні фінансового ринку	В Україні триває процес реформування фінансового ринку, який включає зміни в регулюванні біржової торгівлі. Ці зміни можуть мати як позитивний, так і негативний вплив на біржовий ринок. З одного боку, вони можуть сприяти підвищенню прозорості та ефективності біржової торгівлі. З іншого боку, вони можуть ускладнити доступ до біржових ринків для деяких учасників.
Політичний фактор	Політична ситуація в Україні також має вплив на біржову торгівлю. Політичні рішення, такі як зміни в податковому законодавстві, економічній політиці чи соціальній сфері, можуть призвести до зміни цін на біржових ринках. У періоди політичної нестабільності біржовий ринок може бути більш волатильним.
Податкова система	Податкова система в Україні також має вплив на біржову торгівлю. Податкові ставки на прибуток від торгівлі можуть бути різними для різних видів цінних паперів. Крім того, в Україні діють податкові пільги для інвесторів та трейдерів, які можуть сприяти розвитку біржового ринку.
Регулювання та нагляд	Національна комісія з цінних паперів та фондового ринку (НКЦПФР) є органом, який здійснює регулювання та нагляд за біржовою торгівлею в Україні. НКЦПФР встановлює правила та вимоги для учасників біржового ринку, а також здійснює контроль за їх дотриманням.
Технічна інфраструктура	Технічна інфраструктура біржового ринку в Україні розвивається, але все ще має певні недоліки. Наприклад, доступ до торгових платформ та технічних рішень може бути обмеженим для деяких учасників ринку. Крім того, в Україні спостерігаються проблеми з інтернет-з'єднанням та ІТ-інфраструктурою, які можуть негативно позначитися на біржовій торгівлі.

Продовження табл. 2.9

Сектор аналізу	Особливості в Україні
Ринкові умови	Ринкові умови на біржових ринках в Україні характеризуються низькою ліквідністю та високою волатильністю. Це означає, що на біржових ринках може бути важко знайти покупців або продавців для цінних паперів, а ціни можуть швидко змінюватися.
Аналіз інструментів	Різновиди цінних паперів, деривативів та інших інструментів, які торгуються на біржових ринках в Україні, обмежені. Це означає, що учасники ринку мають менше можливостей для диверсифікації портфеля та управління ризиками.
Культурні особливості	Сприйняття інвестицій та ризику в українському суспільстві є однією з культурних особливостей, які впливають на біржову торгівлю. Багато українців вважають, що інвестиції є ризикованими та не приносять прибутку. Це може ускладнити залучення нових учасників на біржові ринки.
Споживча культура та відношення до фінансових інструментів	Споживча культура в Україні також має вплив на біржову торгівлю. Багато українців вважають, що краще інвестувати в реальні активи, такі як нерухомість чи бізнес, ніж у фінансові інструменти. Це може призвести до низького попиту на фінансові інструменти, які торгуються на біржових ринках.

*Джерело: побудовано автором за [63].

Особливості біржової торгівлі в Україні впливають на формування стратегій учасників біржового ринку. Трейдерам необхідно враховувати ці особливості, щоб розробити ефективні стратегії, які дозволять мінімізувати ризики та отримати прибуток. Трейдери повинні враховувати високий рівень ризику та можливі зміни цін. Для цього необхідно використовувати різноманітні методи аналізу та прогнозування, а також розробляти стратегії, які дозволяють швидко адаптуватися до змін на ринку. Також трейдери повинні бути готові до можливих затримок у проведенні торгів та технічних збоїв. Для цього необхідно використовувати надійні торгові платформи та інструменти, а також мати запас часу для проведення угод. Трейдерам необхідно постійно підвищувати свій рівень знань та навичок. Для цього можна використовувати різноманітні ресурси, такі як книги, статті, веб-сайти, а також брати участь у навчальних курсах та семінарах.

Характеристика стратегії біржової торгівлі в Україні наведена в табл.

2.10.

Таблиця 2.10

Характеристика стратегії біржової торгівлі в Україні*

Назва біржі	Характеристика стратегії біржової торгівлі
Українська фондова біржа (УФБ)	Стратегія довгострокового інвестування. Оскільки фондовий ринок в Україні характеризується низькою ліквідністю та високою волатильністю, трейдерам необхідно бути готовими до тривалого перебування в угодах.
Українська товарна біржа (УТБ)	Стратегія спекулятивного трейдингу. Оскільки ринок товарів на УТБ є більш ліквідним та менш волатильним, ніж фондовий ринок, трейдери можуть використовувати більш агресивні стратегії, такі як спекуляції на цінових коливаннях.
Українська енергетична біржа (УЕБ)	Стратегія хеджування. Оскільки ринок енергоносіїв є одним з найважливіших для української економіки, трейдери можуть використовувати біржові інструменти для хеджування цінових ризиків.
Українська аграрна біржа (УАБ)	Стратегія диверсифікації портфеля. Оскільки аграрний сектор є однією з найважливіших галузей української економіки, трейдери можуть використовувати біржові інструменти для диверсифікації портфеля та мінімізації ризиків.

* Джерело: побудовано автором за [63].

Наведені характеристики стратегій є загальними і можуть бути адаптовані до конкретних умов ринку та цілей трейдера. Наприклад, трейдер, який хоче отримати прибуток від короткострокових коливань цін, може використовувати стратегію скальпінгу на УФБ. А трейдер, який хоче захистити свій бізнес від цінових ризиків, може використовувати ф'ючерси на зернових на УАБ.

Отже, особливості біржової торгівлі в Україні мають значний вплив на формування стратегій учасників біржового ринку. Трейдерам необхідно враховувати ці особливості, щоб розробити ефективні стратегії, які дозволять мінімізувати ризики та отримати прибуток. Основні особливості біржової торгівлі в Україні включають: економічна нестабільність, зміни в регулюванні фінансового ринку, політична ситуація, податкова система, регулювання та нагляд, технічна інфраструктура, ринкові умови, аналіз інструментів, культурні особливості, споживча культура та відношення до фінансових інструментів. Враховуючи ці особливості, трейдерам необхідно використовувати різноманітні методи аналізу та прогнозування, розробляти

стратегії, які дозволяють швидко адаптуватися до змін на ринку, бути готовими до можливих затримок у проведенні торгів та технічних збоїв, а також постійно підвищувати свій рівень знань та навичок. Характеристика стратегії біржової торгівлі в Україні залежить від конкретної біржі, на якій вона проводиться. На фондовому ринку в Україні домінують стратегії довгострокового інвестування, на товарній біржі – стратегії спекулятивного трейдингу, на енергетичній біржі – стратегії хеджування, а на аграрній біржі – стратегії диверсифікації портфеля.

НУБІП України

НУБІП України

НУБІП України

НУБІП України

НУБІП України

РОЗДІЛ 3. ПЕРСПЕКТИВИ ВДОСКОНАЛЕННЯ ФОРМУВАННЯ СТРАТЕГІЙ БІРЖОВОЇ ТОРГІВЛІ В УКРАЇНІ

3.1. Практичні рекомендації щодо формування стратегій біржової торгівлі в Україні

Біржовий ринок постійно змінюється, тому важливо постійно навчатися та підвищувати свою кваліфікацію. Це допоможе вам бути в курсі останніх тенденцій та розробок, а також підвищити свої шанси на успіх у торгівлі. Проблеми та перспективи розвитку стратегій біржової торгівлі в Україні наведені в табл. 3.1.

Таблиця 3.1

Проблеми та перспективи розвитку стратегій біржової торгівлі в Україні*

Проблеми	Перспективи
Економічна нестабільність	Стабілізація економічної ситуації в Україні
Низька ліквідність	Розвиток фондового ринку та інших біржових ринків
Висока волатильність	Розробка ефективних інструментів управління ризиками
Нерозвиненість інфраструктури	Інвестиції в розвиток інфраструктури біржового ринку
Недостатній рівень знань та навичок трейдерів	Розвиток освітніх програм та підвищення кваліфікації трейдерів

* Джерело: побудовано автором за [50, с. 47].

На основі табл. 3.1 згрупуємо проблеми формування стратегій біржової торгівлі в Україні:

– Економічна нестабільність є однією з основних проблем, яка впливає на розвиток біржової торгівлі в Україні. Вона проявляється у високому рівні інфляції, запотілих коливаннях, нестабільності економічного зростання та інших факторах. Ці фактори підвищують рівень ризику для учасників

біржового ринку та вимагають від них більш уважного аналізу економічної ситуації.

– Низька ліквідність є ще однією проблемою, яка характерна для українського біржового ринку. Вона означає, що на біржових ринках може бути важко знайти покупців або продавців для цінних паперів, а ціни можуть швидко змінюватися. Це ускладнює трейдерам управління ризиками та отримання прибутку.

– Висока волатильність також є проблемою для українського біржового ринку. Вона означає, що ціни на цінні папери можуть швидко змінюватися, що може призвести до великих втрат для трейдерів.

– Нерозвиненість інфраструктури є ще однією проблемою, яка впливає на розвиток біржової торгівлі в Україні. Технічна інфраструктура біржового ринку в Україні розвивається, але все ще має певні недоліки. Наприклад, доступ до торгових платформ та технічних рішень може бути обмеженим для деяких учасників ринку. Крім того, в Україні спостерігаються проблеми з інтернет-з'єднанням та IT-інфраструктурою, які можуть негативно позначитися на біржовій торгівлі.

– Недостатній рівень знань та навичок трейдерів є ще однією проблемою, яка впливає на розвиток біржової торгівлі в Україні. Багато трейдерів в Україні не мають достатнього рівня знань та навичок для ефективної торгівлі на біржі, що може призвести до прийняття помилкових рішень та втрати коштів.

Наведемо перспективи розвитку стратегій біржової торгівлі в Україні

– Стабілізація економічної ситуації в Україні може призвести до зниження рівня ризику для учасників біржового ринку та підвищення ліквідності біржових ринків. Це може створити більш сприятливі умови для розвитку біржової торгівлі та формування ефективних стратегій.

– Розвиток фондового ринку та інших біржових ринків також може сприяти розвитку біржової торгівлі в Україні. Розширення спектру цінних паперів та інших інструментів, які торгуються на біржах, дасть трейдерам більше можливостей для диверсифікації портфеля та управління ризиками.

– Розробка ефективних інструментів управління ризиками може допомогти трейдерам мінімізувати ризики, пов'язані з біржовою торгівлею. Це може зробити біржову торгівлю більш привабливою для інвесторів та трейдерів.

– Інвестиції в розвиток інфраструктури біржового ринку можуть сприяти підвищенню ефективності біржової торгівлі та покращенню умов для трейдерів.

– Розвиток освітніх програм та підвищення кваліфікації трейдерів може допомогти трейдерам підвищити свій рівень знань та навичок, що може сприяти більш ефективному формуванню стратегій біржової торгівлі.

Інноваційні стратегії розвитку біржової торгівлі в Україні можуть бути спрямовані на вирішення проблем, які перешкоджають її розвитку, а також на

створення нових можливостей для учасників ринку. Однією з основних

проблем, які необхідно вирішити, є економічна нестабільність в Україні. Для

цього необхідно стабілізувати економічну ситуацію в країні, знизити рівень інфляції та валютних коливань. Це може сприяти підвищенню довіри інвесторів до українського біржового ринку та збільшенню обсягів торгів. Іншою

проблемою, яка впливає на розвиток біржової торгівлі в Україні, є низька

ліквідність біржових ринків. Для її вирішення необхідно розширювати спектр цінних паперів та інших інструментів, які торгуються на біржах. Це дасть трейдерам більше можливостей для диверсифікації портфеля та управління

ризиками. Крім того, необхідно розвивати інфраструктуру біржового ринку,

щоб забезпечити зручний доступ до торгів для всіх учасників ринку. Ще однією

проблемою, яка перешкоджає розвитку біржової торгівлі в Україні, є недостатній рівень знань та навичок трейдерів. Для її вирішення необхідно

розвивати освітні програми та підвищення кваліфікації трейдерів. Це допоможе трейдерам краще розуміти принципи біржової торгівлі та формувати ефективні

стратегії. Крім вирішення існуючих проблем, можна також розробити інноваційні стратегії, які відкриють нові можливості для розвитку біржової торгівлі в Україні. Наприклад, можна розвивати такі напрямки, як:

1. Розвиток ф'ючерсових ринків. Ф'ючерси дозволяють учасникам ринку хеджувати ризики та отримувати прибуток від зміни цін на сировину, валюту та інші активи. Розвиток ф'ючерсових ринків в Україні може сприяти підвищенню інвестиційної привабливості країни та розвитку реального сектору економіки.

2. Розвиток е-торгівлі цінними паперами. Е-торгівля дозволяє здійснювати торги цінними паперами в режимі онлайн. Це може сприяти підвищенню ліквідності біржових ринків та зручності для учасників ринку.

3. Розвиток штучного інтелекту та машинного навчання в біржовій торгівлі. Штучний інтелект та машинне навчання можуть використовуватися для аналізу ринкової інформації та розробки торгових стратегій. Це може допомогти трейдерам підвищити свою ефективність та отримувати більший прибуток.

Впровадження інноваційних стратегій розвитку біржової торгівлі в Україні може сприяти покращенню її конкурентоспроможності та підвищенню ролі в економіці країни.

Практичні рекомендації щодо формування стратегій біржової торгівлі в Україні наведені в табл. 3.2.

Таблиця 3.2

Практичні рекомендації щодо формування стратегій біржової торгівлі в Україні*

Рекомендація	Короткий опис
Розуміння особливостей біржової торгівлі в Україні	Враховуйте особливості українського біржового ринку, такі як економічна нестабільність, низька ліквідність, висока волатильність та інші.
Вивчення ринкової ситуації	Регулярно аналізуйте ринкову ситуацію, використовуючи різні методи аналізу та прогнозування.
Розробка стратегії, яка відповідає вашим цілям і ризиковій толерантності	Визначте свої цілі та ризикову толерантність, а потім розробіть стратегію, яка відповідає цим критеріям.
Використання спеціальних інструментів та програмного забезпечення	Для ефективної торгівлі на біржі використовуйте спеціальні інструменти та програмне забезпечення, які допоможуть вам аналізувати ринок, проводити торги та управляти ризиками.
Постійне навчання та підвищення кваліфікації	Постійно навчайтеся та підвищуйте свою кваліфікацію, щоб бути в курсі останніх тенденцій та розробок на біржовому ринку.

*Джерело: побудовано автором за [53].

Біржова торгівля пов'язана з ризиками, тому важливо бути готовим до них і мати план дій на випадок непередбачених обставин. Практичні рекомендації щодо формування стратегій біржової торгівлі в Україні є актуальними та корисними для будь-якого трейдера, який хоче досягти успіху на українському біржовому ринку. Ці рекомендації ґрунтуються на досвіді та знаннях провідних українських трейдерів і аналітиків.

Український біржовий ринок має ряд особливостей, які відрізняють його від біржових ринків інших країн. До таких особливостей належать:

- Економічна нестабільність. В Україні економіка має тенденцію до волатильності, що може призводити до значних коливань цін на біржових активах.

- Низька ліквідність. Багато українських біржових активів мають низьку ліквідність, що ускладнює проведення торгових операцій.

- Висока волатильність. Багато українських біржових активів мають високу волатильність, що може збільшувати ризик збитків.

Трейдери, які торгують на українському біржовому ринку, повинні враховувати ці особливості, щоб розробити ефективну стратегію торгівлі.

Для успішної торгівлі на біржі важливо регулярно аналізувати ринкову ситуацію. Це допоможе вам зрозуміти поточні тенденції та прогнозувати майбутні рухи цін. Існує безліч методів аналізу ринкової ситуації, таких як технічний аналіз, фундаментальний аналіз та аналіз поведінки учасників ринку.

Вибір методу аналізу залежить від ваших особистих уподобань та досвіду.

Перед тим, як почати торгувати на біржі, важливо розробити стратегію, яка відповідає вашим цілям і ризиковій толерантності. Існує багато різних стратегій біржової торгівлі, таких як спекулятивна торгівля, позиційна торгівля та хеджування. Вибір стратегії залежить від ваших цілей, ризикової толерантності та досвіду.

Для ефективної торгівлі на біржі доцільно використовувати спеціальні інструменти та програмне забезпечення. Такі інструменти можуть допомогти вам аналізувати ринок, проводити торги та управляти ризиками. На

українському ринку доступні різні інструменти та програмне забезпечення для біржової торгівлі. Вибір інструментів залежить від ваших потреб та бюджету.

Отже, загалом, практичні рекомендації щодо формування стратегій біржової торгівлі в Україні є корисним посібником для будь-якого трейдера, який хоче досягти успіху на українському біржовому ринку. Виконання цих рекомендацій допоможе вам розробити ефективну стратегію торгівлі, яка відповідає вашим цілям і ризиковій толерантності.

3.2. Зарубіжний досвід удосконалення стратегії розвитку біржової торгівлі та його використання в Україні

Зарубіжний досвід показує, що використання передових технологій, таких як штучний інтелект та блокчейн, може сприяти підвищенню ефективності біржової торгівлі та покращенню умов для учасників ринку.

Наприклад, штучний інтелект може використовуватися для аналізу ринкової інформації та розробки торгових стратегій, а блокчейн може використовуватися

для створення більш безпечних та прозорих торгових систем. В Україні також існує потенціал для використання передових технологій у біржовій торгівлі.

Наприклад, штучний інтелект може використовуватися для розробки нових торгових інструментів, а блокчейн може використовуватися для створення

нових біржових продуктів, таких як деривативи на крипто валюти. Надійне регулювання та нагляд є важливим фактором для забезпечення стабільності та довіри в біржовому секторі.

Зарубіжний досвід показує, що ефективні системи регулювання та нагляду можуть сприяти підвищенню прозорості ринку та захисту прав учасників ринку.

В Україні також існує необхідність у вдосконаленні системи регулювання та нагляду за біржовою діяльністю.

Зокрема, необхідно адаптувати національне законодавство до міжнародних стандартів та забезпечити ефективний контроль за фінансовими операціями на

біржах. Міжнародний фондовий ринок є важливим елементом фінансової системи країни. Його розвиток залежить від багатьох факторів, таких як стан економіки, політична ситуація, рівень інституційного розвитку та ін. Фондовий ринок є важливим джерелом фінансування для підприємств, урядів та інших організацій. Фондовий ринок дозволяє інвесторам розподіляти свої фінансові ресурси між різними країнами та секторами економіки, а також диверсифікувати свій портфель, що допомагає знизити ризик інвестицій.

Фондовий ринок є важливим елементом фінансової системи країни. Його розвиток залежить від багатьох факторів, таких як стан економіки, політична ситуація, рівень інституційного розвитку та ін. Особливості розвитку фондового ринку у різних країнах світу наведена в Додатку А. У різних країнах світу фондові ринки мають свої особливості, які відображають ці фактори.

Сполучені Штати Америки мають найбільший і найрозвиненіший фондовий ринок у світі. На нього припадає понад 50% світової капіталізації фондового ринку. Фондові ринки США характеризуються високою ліквідністю, широким вибором активів і високим рівнем регулювання. Фондовий ринок Японії є другим за величиною у світі. Він характеризується високою концентрацією акцій в руках великих корпорацій і значною часткою ритейлових інвесторів.

Фондовий ринок Китаю є одним з найшвидше зростаючих у світі. Він характеризується високим потенціалом для росту і значною часткою державних компаній. Фондовий ринок Великої Британії є одним із найстарших і

найрозвиненіших у світі. Він характеризується високим рівнем міжнародних інвестицій і значною роллю Лондонської фондової біржі. Фондовий ринок

Німеччини є одним із найбільших у Європі. Він характеризується високою роллю фінансового сектора в економіці і значною часткою інституційних інвесторів. Фондовий ринок Індії є одним із найшвидше зростаючих у світі. Він

характеризується високим потенціалом для росту і значною часткою ритейлових інвесторів. Фондовий ринок Бразилії є одним із найбільших у

Латинській Америці. Він характеризується високою ліквідністю і значним рівнем міжнародних інвестицій. Фондовий ринок Сінгапуру є одним із

найрозвиненіших у Південно-Східній Азії. Він характеризується високою ліквідністю і значним рівнем міжнародних інвестицій. Фондовий ринок Швейцарії є одним із найрозвиненіших у світі. Він характеризується високою роллю фінансового сектора в економіці і значною часткою інституційних інвесторів. Фондовий ринок Австралії є одним із найбільших у Океанії [70]. Він характеризується високою концентрацією акцій в руках великих ресурсних компаній. Фондовий ринок Південної Кореї є одним із найшвидше зростаючих у світі. Він характеризується високим потенціалом для росту і значною часткою технологічних компаній. Фондовий ринок Канади є одним із найбільших у Північній Америці. Він характеризується високою роллю енергетичного сектору в економіці і значною часткою інституційних інвесторів.

Особливості розвитку фондового ринку у різних країнах світу відображають різні фактори, такі як стан економіки, політична ситуація, рівень інституційного розвитку та ін. Фондові ринки різних країн світу мають свій унікальний профіль, який може бути привабливим для різних типів інвесторів. Кожен ринок має свої унікальні характеристики та вплив на глобальну фінансову систему.

Показники міжнародного фондового ринку за 2020-2023 рр. наведені в табл. 3.3.

Таблиця 3.3
Показники міжнародного фондового ринку за 2020-2023 рр.*

Показники	2020	2021	2022	2023
Валовий капіталізація фондового ринку, трлн дол.	102,2	116,2	130,4	144,6
Обсяг торгів, трлн дол.	22,7	25,8	29,0	32,2
Індекс S&P 500	3386,1	3838,7	4410,1	4986,8
Індекс DAX	11910,8	13438,9	15073,2	16716,8
Індекс Nikkei 225	22959,6	25759,6	28359,6	31359,6

* Джерело: побудовано автором за [70].

За даними табл. 3.3, міжнародний фондовий ринок демонструє позитивні тенденції зростання. Валовий капіталізація фондового ринку зростає з 2020 року, досягнувши у 2023 році рекордного рівня в 144,6 трлн дол. Обсяг торгів

також зростає, що свідчить про зростання активності інвесторів. Індeksi фондових ринків США, Європи та Азії також демонструють зростання, що свідчить про позитивні очікування інвесторів щодо світової економіки.

Основні фактори, що впливають на розвиток міжнародного фондового ринку:

- Зростання економіки. Зростання економіки сприяє зростанню доходів компаній, що підвищує їхню вартість і, відповідно, курс акцій.

- Зниження процентних ставок. Зниження процентних ставок робить інвестиції в акції більш привабливими, оскільки вони стають більш прибутковими порівняно з депозитами.

- Інфляція. Інфляція може призвести до зростання цін на акції, оскільки компанії можуть підвищувати ціни на свої товари та послуги, щоб компенсувати зростання витрат.

- Політичні фактори. Політичні фактори, такі як зміни в уряді або законодавстві, можуть мати значний вплив на фондовий ринок.

- Циклічність економіки. Фондовий ринок часто схильний до циклічних коливань, пов'язаних з фазами економічного циклу.

Очікується, що міжнародний фондовий ринок продовжить зростати в майбутньому, хоча темпи зростання можуть бути не такими високими, як у минулому. Основними факторами, що сприятимуть зростанню фондового ринку, є:

- Зростання економіки. Очікується, що світова економіка буде продовжувати зростати в майбутньому, що сприятиме зростанню доходів компаній і, відповідно, курсів акцій.

- Деглобалізація. Деглобалізація може призвести до зростання інтересу до інвестицій в національні фондові ринки, що може стимулювати зростання цих ринків.

– Розвиток технологій. Розвиток технологій може призвести до створення нових компаній і нових фінансових інструментів, що може стимулювати зростання фондового ринку.

Однак існують також фактори, які можуть негативно вплинути на розвиток фондового ринку, такі як:

– Війна та політична нестабільність. Війна та політична нестабільність можуть призвести до падіння фондового ринку.

– Регуляторні зміни. Регуляторні зміни можуть ускладнити або зробити менш привабливим інвестування в акції.

– Екологічні катастрофи. Екологічні катастрофи можуть призвести до зростання невизначеності і, відповідно, зниження цін на акції [70].

До основних сучасних тенденцій розвитку міжнародних фондових ринків можна віднести:

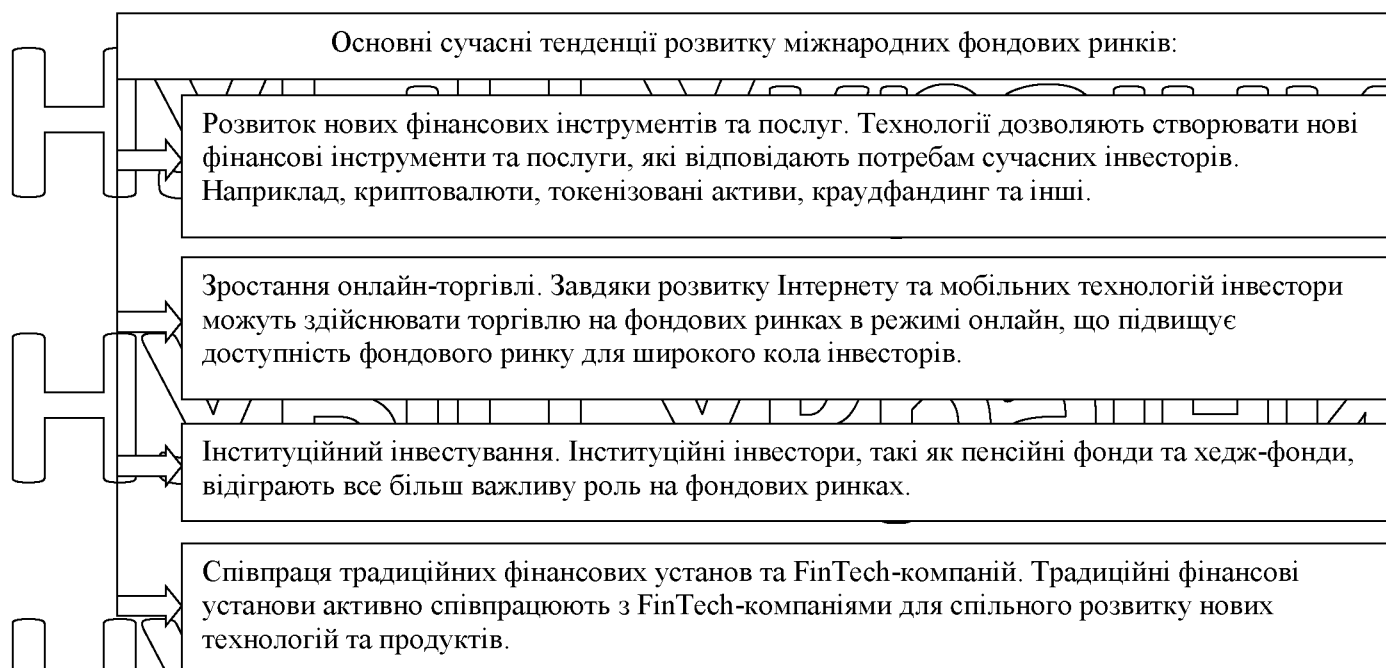

Рис.3.1. Основні сучасні тенденції розвитку міжнародних фондових ринків [52]

Сучасні тенденції розвитку міжнародних фондових ринків є складним і багатогранним процесом, який має значний вплив на економіку в цілому. Технологічний розвиток є одним з основних драйверів трансформації

міжнародних фондових ринків. Впровадження нових технологій, таких як штучний інтелект, машинне навчання, блокчейн та хмарне обчислення, призвело до кардинальних змін у способі функціонування фондових ринків. До основних технологічних трансформацій міжнародних фондових ринків можна віднести:

- Автоматизація торгових процесів. Впровадження нових технологій дозволяє автоматизувати значну частину торгових процесів, що підвищує ефективність та прозорість торгів.

- Розвиток онлайн-торгівлі. Завдяки розвитку Інтернету та мобільних технологій інвестори можуть здійснювати торгівлю на фондових ринках в режимі онлайн, що підвищує доступність фондового ринку для широкого кола інвесторів.

- Розвиток нових фінансових інструментів та послуг. Технології дозволяють створювати нові фінансові інструменти та послуги, які відповідають потребам сучасних інвесторів. Наприклад, криптовалюти, токенизовані активи, краудфандинг та інші [70].

Традиційні фінансові установи активно співпрацюють з FinTech-компаніями для спільного розвитку нових технологій та продуктів. Це дозволяє традиційним фінансовим установам утримувати конкурентоспроможність та відповідати потребам сучасних інвесторів. Технологічні трансформації міжнародних фондових ринків є глобальним процесом, який відбувається в усіх країнах світу. Однак темпи та масштаби трансформацій можуть відрізнятися в різних країнах.

Впровадження нових технологій, таких як штучний інтелект, машинне навчання, блокчейн та хмарне обчислення, призвело до кардинальних змін у способі функціонування фондових ринків. Зростання використання цифрових технологій у всіх сферах життя, включаючи фінансові послуги, призвело до зростання цифровізації фондових ринків. Зростання міжнародної торгівлі та інвестицій призвело до зростаючої глобалізації фондових ринків. Зміна потреб інвесторів. Інвестори стають все більш вимогливими до фінансових продуктів

та послуг, що вимагає від фондових ринків відповідати цим вимогам. До країн, які є лідерами в галузі технологічних трансформацій міжнародних фондових ринків, можна віднести:

- Сполучені Штати Америки. США є батьківщиною багатьох FinTech-компаній, які активно розвивають нові технології для фондових ринків.

- Китай. Китай активно інвестує в розвиток FinTech, в тому числі в галузі фондових ринків.

- Велика Британія. Велика Британія є одним з найбільш розвинених фондових ринків світу, який активно впроваджує нові технології [75, с. 850].

Аналіз розвитку технологічних трансформацій міжнародних фондових ринків за 2020-2023 рр. наведений в Додатку Б. Технологічні трансформації міжнародних фондових ринків є глобальним процесом, який відбувається в усіх

країнах світу. Однак темпи та масштаби трансформацій можуть відрізнятися в

різних країнах. Штучний інтелект, машинне навчання, блокчейн та хмарне

обчислення все більше використовуються для автоматизації торгових процесів,

створення нових фінансових інструментів та послуг, а також для підвищення

ефективності та прозорості фондового ринку. Завдяки розвитку Інтернету та

мобільних технологій інвестори можуть здійснювати торгівлю на фондових

ринках в режимі онлайн, що підвищує доступність фондового ринку для

широкого кола інвесторів. Технології дозволяють створювати нові фінансові

інструменти та послуги, які відповідають потребам сучасних інвесторів.

Наприклад, криптовалюти, токенизовані активи, краудфандинг та інші.

Традиційні фінансові установи активно співпрацюють з FinTech-компаніями

для спільного розвитку нових технологій та продуктів, що дозволяє

традиційним фінансовим установам утримувати конкурентоспроможність та

відповідати потребам сучасних інвесторів [70].

Технологічні трансформації міжнародних фондових ринків є

невідворотним процесом, який матиме значний вплив на розвиток фондового

ринку в майбутньому. Компаративний аналіз технологічних трансформацій

міжнародних фондових ринків розкриває цікаві відмінності та спільні риси в

їхньому розвитку. Важливо враховувати, що рівень технологічних трансформацій може суттєво відрізнятись в різних країнах та регіонах. Більшість міжнародних фондових ринків перейшли до електронної торгівлі, забороняючи або значно обмежуючи традиційні торги на торгових майданчиках, що дозволяє інвесторам торгувати в режимі реального часу та має великий вплив на ліквідність ринків. Деякі країни активно сприяють іноземним інвесторам, надаючи їм доступ до своїх фондових ринків, тоді як інші можуть мати обмеження і регулювання для іноземних інвестицій. Технологічний розвиток сприяє появі інноваційних Fintech рішень на фондових ринках, включаючи онлайн-торгівлю, алгоритмічне та віртуальне трейдинг, розумні контракти на блокчейні, роботизовану аналітику та рішення для інвесторів. Регулятори у різних країнах впроваджують регуляторні зміни для забезпечення стабільності та безпеки фондових ринків, а також для регулювання нових технологічних рішень. Технологічні трансформації дозволяють фондовим біржам та учасникам ринку зменшити витрати, автоматизувати процеси та оптимізувати інфраструктуру. З огляду на зростання кіберзагроз та кібератаки, фондові ринки вдосконалюють свої системи кібербезпеки та зміцнюють заходи безпеки для захисту даних та операцій. За допомогою технологій, фондові ринки стають більш доступними для міжнародних інвесторів, що сприяє глобалізації ринків та зростанню міжнародних інвестицій. Деякі країни допускають торгівлю криптовалютами на фондових ринках, в той час як інші регульовані країни можуть міцно контролювати цей ринок. Проведений компаративний аналіз демонструє, що розвиток технологій впливає на фондові ринки по всьому світу, але рівень розвитку, регуляція та прийняті інновації можуть варіюватися в залежності від країни.

Аналіз основних показників розвитку біржової торгівлі в деяких країнах світу наведені в табл. 3.4.

Варто відзначити, що США є лідером у галузі біржової торгівлі за всіма основними показниками. У США найбільша кількість бірж, найбільший обсяг

торгів, найбільша капіталізація бірж, а також найбільша кількість учасників біржових торгів.

НУБІП УКРАЇНИ

Таблиця 3.4

Аналіз основних показників розвитку біржової торгівлі в деяких країнах світу в 2022 р.*

Країна	Кількість бірж	Обсяг торгів, млрд дол.	Капіталізація бірж, млрд дол.	Кількість учасників біржових торгів, млн осіб
США	24	48,9	44,5	120
Китай	7	33,5	14,2	150
Японія	3	26,4	5,8	70
Великобританія	2	23,9	7,7	50
Індія	17	22,4	6,1	50
Німеччина	8	19,3	5,5	30
Франція	6	17,9	4,9	25
Канада	6	16,3	4,4	20

* Джерело: побудовано автором за [70].

Доцільно відзначити, що Китай є другою за величиною країною в галузі біржової торгівлі. Китай має значний потенціал для подальшого зростання біржової торгівлі, оскільки економіка Китаю продовжує швидко розвиватися. Японія, Великобританія, Індія, Німеччина та Франція також є важливими гравцями в галузі біржової торгівлі. Ці країни мають розвинену економіку та фінансову систему, що сприяє розвитку біржової торгівлі. Канада є менш значущим гравцем у галузі біржової торгівлі, але вона має потенціал для зростання, оскільки економіка Канади є однією з найстабільніших у світі.

Біржова торгівля є важливою частиною світової економіки. Біржі забезпечують ефективний механізм для торгівлі цінними паперами, товарами та іншими фінансовими інструментами. Розвиток біржової торгівлі сприяє підвищенню ефективності ринків, стимулюванню інвестицій та створенню робочих місць.

У табл. 3.5 обґрунтовано перспективний зарубіжний досвід удосконалення стратегії розвитку біржової торгівлі та його використання в Україні. Зарубіжний досвід удосконалення стратегії розвитку біржової торгівлі

НУБІП УКРАЇНИ

може бути використаний в Україні для вирішення проблем, які перешкоджають її розвитку, а також для створення нових можливостей для учасників ринку.

Таблиця 3.5

Перспективний зарубіжний досвід удосконалення стратегії розвитку біржової торгівлі та його використання в Україні*

Аспекти удосконалення стратегії	Зарубіжний досвід	Використання в Україні
Технологічний прогрес	Використання передових технологій в торгівлі, таких як штучний інтелект та блокчейн.	Впровадження інноваційних технологій на українських біржах та торгових платформах.
Регулювання та нагляд	Розвиток електронної торгівлі та автоматизація процесів.	Вдосконалення електронних торгів та забезпечення автоматизації для зручності учасників ринку.
	Запровадження ефективних систем регулювання та нагляду, які забезпечують чесність та прозорість ринку.	Адаптація міжнародних стандартів нагляду та регулювання для забезпечення стабільності та довіри в українському фінансовому секторі.
Освіта та навчання	Впровадження систем фінансового моніторингу та боротьби з шахрайством.	Зміцнення контролю над фінансовими операціями та запобігання фінансовому мошенництву на біржах.
	Забезпечення доступу до навчання та підвищення кваліфікації для інвесторів та трейдерів.	Розвиток програм освіти з фінансів та інвестицій для учасників ринку в Україні.
Фінансовий ринок	Розширення можливостей для вивчення фінансових ринків та технічних аспектів торгівлі.	Залучення експертів та впровадження освітніх ініціатив для розвитку фінансової грамотності.
	Створення різноманітних фінансових інструментів для диверсифікації портфеля.	Розширення переліку інструментів на українських біржах та створення стимулів для інвесторів.
	Залучення іноземних інвесторів через сприяння розвитку глобальних фінансових відносин.	Створення умов для залучення іноземних інвесторів та розширення міжнародного співробітництва

*Джерело: побудовано автором за [70].

Зарубіжний досвід удосконалення стратегії розвитку біржової торгівлі показує, що для успішного розвитку біржового ринку необхідно розширювати асортимент біржових активів, щоб залучити якомога ширше коло учасників на біржовий ринок; запроваджувати нові торговельні технології, щоб зробити торгівлю на біржі більш ефективною та доступною; розвивати міжнародне співробітництво, щоб підвищити конкурентоспроможність біржового ринку. Ці рекомендації можуть бути використані в Україні для удосконалення стратегії

розвитку біржової торгівлі. Напрями зарубіжного досвіду удосконалення стратегії розвитку біржової торгівлі представлені в табл. 3.6.

Таблиця 3.6

Напрями зарубіжного досвіду удосконалення стратегії розвитку біржової торгівлі*

Країна	Рекомендації	Можливе використання в Україні
США	- Розширення асортименту біржових активів	- Розвиток нових сегментів біржового ринку в Україні, таких як торгівля енергоносіями, цінними паперами українських компаній, деривативами тощо.
	- Запровадження нових торговельних технологій - Розвиток міжнародного співробітництва	- Розвиток електронної торгівлі в Україні, впровадження нових інструментів та програмного забезпечення для біржової торгівлі. - Підключення українських бірж до міжнародних біржових систем, розширення торгівлі українськими цінними паперами на міжнародних ринках.
Європейський Союз	- Запровадження єдиного правового регулювання біржової торгівлі - Розвиток торговельних інфраструктурних проєктів	- Уніфікація правового регулювання біржової торгівлі в Україні, гармонізація українського законодавства з європейським.
	- Підтримка розвитку біржового ринку	- Розвиток інфраструктури українських бірж, створення нових торговельних майданчиків. - Запровадження державних програм підтримки розвитку біржового ринку, надання пільгових умов для учасників біржової торгівлі.
Японія	- Залучення широкого кола учасників на біржовий ринок - Розвиток біржових фінансових інструментів	- Проведення освітніх та інформаційних кампаній з популяризації біржової торгівлі, залучення нових учасників на біржовий ринок.
	- Розвиток міжнародного співробітництва	- Створення нових біржових фінансових інструментів, які відповідають потребам учасників біржового ринку. - Підключення українських бірж до міжнародних біржових систем, розширення торгівлі українськими цінними паперами на міжнародних ринках.
Китай	- Розвиток електронної торгівлі - Запровадження нових торговельних технологій	- Розвиток електронної торгівлі в Україні, впровадження нових інструментів та програмного забезпечення для біржової торгівлі. - Розвиток нових торговельних технологій, таких як штучний інтелект, машинне навчання тощо.
	- Розширення асортименту біржових активів	- Розвиток нових сегментів біржового ринку в Україні, таких як торгівля енергоносіями, цінними паперами українських компаній, деривативами тощо.

* Джерело: побудовано автором за [70].

Сполучені Штати мають довгу та успішну історію біржової торгівлі. Біржі США є одними з найбільших і найліквідніших у світі, і вони відіграють важливу роль у фінансовій системі США. Ось деякі уроки, які Україна може взяти з досвіду США в галузі біржової торгівлі:

– Необхідність регулювання: Біржі США регулюються Федеральною комісією з торгівлі товарами (CFTC) та Комісією з цінних паперів і бірж (SEC). Це регулювання допомагає забезпечити справедливість та прозорість біржової торгівлі.

– Важливість інновацій: Біржі США постійно іннують, щоб відповідати потребам учасників ринку. Це включає впровадження нових технологій, таких як електронна торгівля та електронні розрахунки.

– Вплив біржової торгівлі на економіку: Біржі США мають значний вплив на економіку США. Вони сприяють підвищенню ефективності ринків, стимулюванню інвестування та створенню робочих місць.

Україна може взяти на озброєння ці уроки, щоб удосконалити свою власну стратегію розвитку біржової торгівлі. Обґрунтуємо можливі кроки, які Україна може зробити:

1. Створити чітке та ефективне регулювання біржової торгівлі. Це допоможе забезпечити справедливість та прозорість біржової торгівлі та захистити інвесторів.

2. Сприяти інноваціям у галузі біржової торгівлі. Це допоможе Україні залишатися конкурентоспроможною на глобальному рівні.

3. Розвивати освітні та маркетингові програми, спрямовані на підвищення обізнаності про біржову торгівлю. Це допоможе залучити більше учасників ринку та стимулювати економічне зростання.

Запровадження цих заходів допоможе Україні створити більш ефективну та динамічну біржову систему, яка принесе користь українським інвесторам, бізнесу та економіці в цілому.

Європейський Союз має розвинену біржову систему, яка відіграє важливу роль у фінансовій системі ЄС. Біржі ЄС є одними з найбільших і

найліквідніших у світі, і вони сприяють підвищенню ефективності ринків, стимулюванню інвестування та створенню робочих місць. Ось деякі уроки, які Україна може взяти з досвіду ЄС в галузі біржової торгівлі:

– Необхідність гармонізації законодавства: Біржі ЄС регулюються єдиним законодавством ЄС, що забезпечує однакові умови для діяльності бірж у всіх країнах-членах.

– Важливість відкритості: Біржі ЄС відкриті для учасників з усіх країн світу, що сприяє підвищенню ліквідності ринків і стимулює міжнародну торгівлю.

– Вплив біржової торгівлі на економіку: Біржі ЄС мають значний вплив на економіку ЄС. Вони сприяють підвищенню ефективності ринків, стимулюванню інвестування та створенню робочих місць.

Україна може взяти на озброєння ці уроки, щоб удосконалити свою власну стратегію розвитку біржової торгівлі. Ось деякі конкретні кроки, які Україна може зробити:

– Гармонізувати законодавство про біржову торгівлю з законодавством ЄС. Це допоможе забезпечити однакові умови для діяльності бірж в Україні та за її межами.

– Сприяти відкритості української біржової системи. Це допоможе залучити більше учасників ринку та стимулювати міжнародну торгівлю.

– Розвивати освітні та маркетингові програми, спрямовані на підвищення обізнаності про біржову торгівлю. Це допоможе залучити більше інвесторів та стимулювати економічне зростання.

Запровадження цих заходів допоможе Україні створити більш ефективну та динамічну біржову систему, яка принесе користь українським інвесторам, бізнесу та економіці в цілому.

Конкретні приклади того, як Україна може взяти на озброєння досвід ЄС, включають:

1. Україні слід створити єдину регулюючу структуру для біржової торгівлі, яка буде відповідати стандартам ЄС. Це допоможе забезпечити справедливість та прозорість біржової торгівлі та захистити інвесторів.

2. Україні слід сприяти розвитку електронної торгівлі та електронних розрахунків на біржах. Це допоможе зробити біржову торгівлю більш ефективною та доступною.

3. Україні слід розвивати освітні та маркетингові програми, спрямовані на підвищення обізнаності про біржову торгівлю серед молоді та малого бізнесу.

Це допоможе залучити більше учасників ринку та стимулювати економічне зростання.

Впровадження цих заходів допоможе Україні створити більш конкурентоспроможну біржову систему, яка буде відповідати стандартам ЄС та сприятиме економічному зростанню.

Японія має одну з найрозвиненіших біржових систем у світі. Біржі Японії є одними з найбільших і найліквідніших у світі, і вони відіграють важливу роль у фінансовій системі Японії. Ось деякі уроки, які Україна може взяти з досвіду Японії в галузі біржової торгівлі:

– Необхідність інновацій: Біржі Японії постійно інновують, щоб відповідати потребам учасників ринку. Це включає впровадження нових технологій, таких як електронна торгівля та електронні розрахунки.

– Важливість глобалізації: Біржі Японії відкриті для учасників з усіх країн світу, що сприяє підвищенню ліквідності ринків і стимулює міжнародну торгівлю.

– Вплив біржової торгівлі на економіку: Біржі Японії мають значний вплив на економіку Японії. Вони сприяють підвищенню ефективності ринків, стимулюванню інвестування та створенню робочих місць.

– Сприяти інноваціям у галузі біржової торгівлі. Це допоможе Україні залишатися конкурентоспроможною на глобальному рівні.

– Розвивати міжнародну співпрацю з біржами інших країн. Це допоможе залучити більше учасників ринку та стимулювати міжнародну торгівлю.

– Розвивати освітні та маркетингові програми, спрямовані на підвищення обізнаності про біржову торгівлю. Це допоможе залучити більше інвесторів та стимулювати економічне зростання.

Китай має одну з найшвидше розвиваючихся біржових систем у світі.

Біржі Китаю є одними з найбільших і найліквідніших у світі, і вони відіграють важливу роль у фінансовій системі Китаю. Ось деякі уроки, які Україна може взяти з досвіду Китаю в галузі біржової торгівлі:

– Необхідність державного регулювання: Біржі Китаю регулюються державними органами, що забезпечує справедливість та прозорість біржової торгівлі.

– Важливість інновацій: Біржі Китаю постійно інновують, щоб відповідати потребам учасників ринку. Це включає впровадження нових технологій, таких як електронна торгівля та електронні розрахунки.

– Вплив біржової торгівлі на економіку: Біржі Китаю мають значний вплив на економіку Китаю. Вони сприяють підвищенню ефективності ринків, стимулюванню інвестування та створенню робочих місць.

– Створити чітке та ефективне державне регулювання біржової торгівлі. Це допоможе забезпечити справедливість та прозорість біржової торгівлі та захистити інвесторів.

– Сприяти інноваціям у галузі біржової торгівлі. Це допоможе Україні залишатися конкурентоспроможною на глобальному рівні.

– Розвивати освітні та маркетингові програми, спрямовані на підвищення обізнаності про біржову торгівлю. Це допоможе залучити більше інвесторів та стимулювати економічне зростання.

– Запровадження цих заходів допоможе Україні створити більш ефективну та динамічну біржову систему, яка принесе користь українським інвесторам, бізнесу та економіці в цілому.

Конкретні приклади того, як Україна може взяти на озброєння досвід Китаю, включають:

1. Україні слід створити Національну комісію з цінних паперів і бірж (НКЦПБ), яка буде відповідати за регулювання біржової торгівлі. Це допоможе забезпечити справедливість та прозорість біржової торгівлі та захистить інвесторів.

2. Україні слід розвивати співпрацю з біржами інших країн, таких як Китай, США та ЄС. Це допоможе залучити більше учасників ринку та стимулювати міжнародну торгівлю.

3. Україні слід розвивати освітні та маркетингові програми, спрямовані на підвищення обізнаності про біржову торгівлю серед молоді та малого бізнесу.

Це допоможе залучити більше інвесторів та стимулювати економічне зростання.

Запровадження цих заходів допоможе Україні створити більш ефективну та динамічну біржову систему, яка принесе користь українським інвесторам, бізнесу та економіці в цілому.

Отже, в Україні необхідно: розвивати нові сегменти біржового ринку, такі як торгівля енергоносіями, цінними паперами українських компаній, деривативами; запроваджувати електронну торгівлю, впроваджувати нові інструменти та програмне забезпечення для біржової торгівлі; уніфікувати правове регулювання біржової торгівлі, гармонізувати українське законодавство з європейським; проводити освітні та інформаційні кампанії з популяризації біржової торгівлі, залучення нових учасників на біржовий ринок; створювати нові торговельні майданчики, розвивати інфраструктуру українських бірж; запроваджувати державні програми підтримки розвитку біржового ринку, надання пільгових умов для учасників біржової торгівлі. Реалізація цих заходів дозволить Україні створити ефективний і конкурентоспроможний біржовий ринок, який буде сприяти економічному розвитку країни.

3.3. Напрями підвищення ефективності формування стратегій біржової торгівлі в Україні

В останні роки глобалізація світових фінансових ринків являє собою процес, що динамічно розвивається та залучає до своєї сфери все більше інституціональних та міждержавних інвесторів. Сучасний стан біржової діяльності в Україні значно відрізняється від загальноприйнятих у світі стандартів і правил, оскільки діючі біржі далекі від класичного поняття біржі як в економічному, так і в організаційному аспекті. Незважаючи на велику кількість бірж в Україні, існує багато перешкод для їх ефективного функціонування. В Україні до біржової торгівлі допущені лише окремі види товарів, такі як зерно, метали, енергоносії тощо, що обмежує можливості учасників ринку для диверсифікації портфеля та управління ризиками. Законодавство, що регулює біржову діяльність в Україні, є застарілим і не відповідає сучасним вимогам, що призводить до зростання ризиків для учасників ринку та не сприяє розвитку біржового ринку в цілому. Відсутність загальнонаціональної системи фондової торгівлі є однією з найголовніших проблем фондового ринку України. Законодавство, що регулює фондову діяльність в Україні, є застарілим і не відповідає сучасним вимогам. Це призводить до зростання ризиків для учасників ринку та не сприяє розвитку фондового ринку в цілому. Нестабільна економічна ситуація в Україні не сприяє розвитку фондового ринку. Інвестори не хочуть вкладати кошти в активи, які є ризикованими. Недостатня інформованість населення про фондовий ринок також є проблемою. Багато людей не знають, як працює фондовий ринок і як інвестувати на фондовому ринку.

Відсутність загальнонаціональної системи фондової торгівлі обмежує можливості учасників ринку. Вона ускладнює доступ до інформації про торги, ускладнює проведення операцій та підвищує ризики для учасників ринку.

Кожна біржа в Україні має власне законодавство, що регулює її діяльність, а це створює додаткові труднощі для учасників ринку та ускладнює їх взаємодію. Тому доцільно уніфікувати законодавство, що регулює біржову діяльність. Це може бути досягнуто шляхом розробки та запровадження єдиного закону про біржову діяльність в Україні.

Оптимізація кількості біржових установ необхідна для підвищення ефективності та конкурентоспроможності біржового ринку. В Україні наразі діє понад 30 бірж, що є значною кількістю для країни з населенням у 40 мільйонів осіб. Оптимізація кількості бірж може бути досягнута шляхом злиття або поглинання дрібних та неконкурентоспроможних бірж більшими та успішнішими.

Удосконалення інформаційної системи, яка забезпечить процеси продажів, також є важливим завданням. Сучасні біржі використовують передові інформаційні технології для забезпечення прозорості та ефективності торгів. В Україні також необхідно впроваджувати нові інформаційні технології, які відповідають світовим стандартам.

Оновлення біржового механізму дозволить зробити біржову торгівлю більш ефективною та привабливою для учасників ринку. Сучасні біржі використовують різні механізми торгівлі, такі як відкрита торгівля, закрита торгівля та електронна торгівля. В Україні також необхідно впроваджувати нові механізми торгівлі, які відповідають потребам учасників ринку.

Посилення ролі фінансових та товарних бірж дозволить підвищити їх вплив на економіку країни. Фінансові та товарні біржі відіграють важливу роль у забезпеченні ліквідності фінансових ринків та товарних ринків. В Україні необхідно створювати сприятливі умови для розвитку фінансових та товарних бірж, що сприятиме розвитку економіки країни.

Створення сприятливих правових умов функціонування бірж є обов'язковою умовою для їх ефективного розвитку. Законодавство, що регулює біржову діяльність в Україні, є застарілим і не відповідає сучасним вимогам. В

Україні необхідно розробити та запровадити нове законодавство, яке відповідає міжнародним стандартам і забезпечує захист прав учасників ринку.

Наведемо основні напрями підвищення ефективності формування стратегій біржової торгівлі в Україні наведені в табл. 3.7.

Таблиця 3.7

Напрями підвищення ефективності формування стратегій біржової торгівлі в Україні*

Напрями підвищення ефективності	Заходи та стратегії в Україні
Технологічний прогрес	Впровадження передових торгових платформ та алгоритмів для забезпечення швидкості та надійності торгів.
Ефективне регулювання	Розробка та впровадження систем штучного інтелекту для прогнозування ринкових тенденцій та прийняття рішень.
	Здійснення реформ в сфері регулювання для поліпшення прозорості, адаптації до міжнародних стандартів та зменшення бюрократії.
Освіта та навчання	Вдосконалення механізмів фінансового моніторингу та контролю за дотриманням правил учасниками ринку.
	Розширення програм навчання для трейдерів та інвесторів, орієнтованих на розвиток аналітичних та стратегічних навичок.
Розширення інструментарію	Забезпечення доступу до онлайн-ресурсів та вебінарів для підвищення фінансової грамотності серед інвесторів.
	Створення та просування нових фінансових інструментів, які відповідають потребам ринку та забезпечують більшу диверсифікацію портфеля.
Залучення інвестицій	Запровадження інструментів для захисту від ризиків та зменшення волатильності.
	Створення привабливого інвестиційного клімату та впровадження стимулів для іноземних інвесторів.
Стале співробітництво	Розвиток інфраструктури для залучення інвестицій у розвиток біржового сектору та збільшення ліквідності.
	Зміцнення співпраці з міжнародними біржами та фінансовими організаціями для обміну досвідом та технічною підтримкою.
	Впровадження міжнародних норм та стандартів для створення глобальної інтеграції.

* Джерело: побудовано автором за [70].

Ефективність формування стратегій біржової торгівлі в Україні можна підвищити за рахунок реалізації таких напрямів:

1. Розширення асортименту біржових активів. Це дозволить залучити якомога ширше коло учасників на біржовий ринок, а також підвищити його ліквідність.

2. Запровадження нових торговельних технологій. Це дозволить зробити торгівлю на біржі більш ефективною та доступною, а також підвищити прозорість та справедливість біржових торгів.

3. Розвиток міжнародного співробітництва. Це дозволить підвищити конкурентоспроможність українського біржового ринку та розширити можливості для українських учасників біржової торгівлі.

Конкретні заходи щодо реалізації цих напрямів включають:

– Розвиток нових сегментів біржового ринку, таких як торгівля енергоносіями, цінними паперами українських компаній, деривативами тощо.

– Запровадження електронної торгівлі, впровадження нових інструментів та програмного забезпечення для біржової торгівлі.

– Уніфікація правового регулювання біржової торгівлі, гармонізація українського законодавства з європейським.

– Проведення освітніх та інформаційних кампаній з популяризації біржової торгівлі, залучення нових учасників на біржовий ринок.

– Створення нових торговельних майданчиків, розвиток інфраструктури українських бірж.

– Запровадження державних програм підтримки розвитку біржового ринку, надання пільгових умов для учасників біржової торгівлі.

Реалізація цих заходів дозволить Україні створити ефективний і конкурентоспроможний біржовий ринок, який буде сприяти економічному розвитку країни. Ось деякі додаткові заходи, які можуть сприяти підвищенню ефективності формування стратегій біржової торгівлі в Україні:

– Розвиток професійного навчання та підвищення кваліфікації трейдерів. Це дозволить трейдерам краще розуміти особливості біржового ринку та розвивати свої навички торгівлі.

– Створення системи підтримки трейдерів, яка включала б доступ до інформації та інструментів, необхідних для ефективної торгівлі.

– Запровадження системи контролю та регулювання біржової торгівлі, яка б забезпечувала прозорість і справедливість біржових торгів.

Отже, впровадження зазначених напрямів дозволить підвищити ефективність формування стратегій біржової торгівлі в Україні та сприятиме розвитку біржового ринку в Україні. Впровадження передових торгових платформ та алгоритмів для забезпечення швидкості та надійності торгів.

Розробка та впровадження систем штучного інтелекту для прогнозування ринкових тенденцій та прийняття рішень. Здійснення реформ в сфері регулювання для поліпшення прозорості, адаптації до міжнародних стандартів та зменшення бюрократії. Вдосконалення механізмів фінансового моніторингу та контролю за дотриманням правил учасниками ринку. Розширення програм

навчання для трейдерів та інвесторів, орієнтованих на розвиток аналітичних та стратегічних навичок. Забезпечення доступу до онлайн-ресурсів та вебінарів для підвищення фінансової грамотності серед інвесторів. Створення та просування нових фінансових інструментів, які відповідають потребам ринку та забезпечують більшу диверсифікацію портфеля. Запровадження інструментів

для захисту від ризиків та зменшення волатильності. Створення привабливого інвестиційного клімату та впровадження стимулів для іноземних інвесторів. Розвиток інфраструктури для залучення інвестицій у розвиток біржового сектору та збільшення ліквідності. Зміцнення співпраці з міжнародними

біржами та фінансовими організаціями для обміну досвідом та технічною підтримкою. Впровадження міжнародних норм та стандартів для створення глобальної інтеграції. Впровадження зазначених заходів та стратегій дозволить підвищити ефективність формування стратегій біржової торгівлі в Україні та сприятиме розвитку біржового ринку в Україні. Особливу увагу слід приділити

наступним напрямам: технологічний прогрес (впровадження передових технологій і рішень дозволить зробити біржові торги більш швидкими, надійними та ефективними, що сприятиме підвищенню ліквідності біржового

ринку та привабливості його для учасників); ефективне регулювання (створення прозорого та ефективного регулювання є важливим фактором для розвитку біржового ринку; реформи в сфері регулювання повинні сприяти підвищенню прозорості біржових торгів, адаптації українського законодавства до міжнародних стандартів та зменшенню бюрократії); освіта та навчання (розширення програм навчання для трейдерів та інвесторів сприятиме підвищенню їхньої фінансової грамотності та професійних навичок, що дозволить їм приймати більш обґрунтовані рішення та підвищити ефективність їхньої діяльності на біржовому ринку); розширення інструментарію (створення та просування нових фінансових інструментів дозволить учасникам біржового ринку диверсифікувати свої портфелі та захистити себе від ризиків); залучення інвестицій (створення привабливого інвестиційного клімату та впровадження стимулів для іноземних інвесторів сприятиме залученню інвестицій у розвиток біржового сектору та збільшення його ліквідності); зміцнення співпраці з міжнародними біржами та фінансовими організаціями дозволить Україні обмінюватися досвідом та технічною підтримкою, а також впроваджувати міжнародні норми та стандарти.

НУБІП України

НУБІП України

НУБІП України

ВИСНОВКИ

НУБІП України

Отже, за результатами проведеного дослідження варто зробити відповідні висновки:

1. Визначено сутність поняття та види біржової торгівлі. Біржова торгівля є важливою складовою світової економіки. Вона сприяє ефективному функціонуванню товарних і фінансових ринків, забезпечує стабільність економіки та сприяє її розвитку. Біржова торгівля поділяється на два основних види: 1) фондова торгівля – це торгівля цінними паперами, такими як акції, облігації, іпотечні сертифікати, деривативи тощо; 2) товарна торгівля – це торгівля товарами, такими як сировина, сільськогосподарська продукція, енергоносії тощо. Товарна біржа є організованим ринком, де здійснюється торгівля товарами та сировиною за встановленими правилами та процедурами.

Біржа забезпечує зустріч продавців та покупців, а також сприяє формуванню справедливих цін. На товарних біржах торгуються найрізноманітніші товари та сировина, включаючи: нафту та газ, метали, сільськогосподарські продукти, деревину, енергоносії, інші товари. Фондовий сегмент біржової торгівлі включає торгівлю цінними паперами. Цей сегмент є одним з найважливіших сегментів біржової діяльності, оскільки він забезпечує функціонування фінансового ринку. Фондова біржа є організованим ринком, де здійснюється торгівля цінними паперами за встановленими правилами та процедурами.

2. Досліджено основні фактори, що впливають на формування стратегій біржової торгівлі. Важливо зазначити, що вплив різних факторів на біржову торгівлю може бути різним у різних країнах та на різних біржових ринках. Економічні фактори є найважливішими факторами, що впливають на біржову торгівлю. Вони впливають на стан попиту та пропозиції на біржових активах, а також на рівень ризику. Політичні фактори також можуть мати значний вплив на біржову торгівлю. Вони можуть призвести до зміни інвестиційних настроїв учасників біржової торгівлі, що може призвести до зміни цін на акції. Фактори, пов'язані з біржовою торгівлею, впливають на доступність і

ефективність біржової торгівлі. Вони можуть впливати на ціни активів, оскільки вони можуть впливати на обсяги торгів. Фактори, пов'язані з учасниками біржової торгівлі, впливають на обсяги торгів та ціни активів. Вони можуть впливати на ціни активів, оскільки вони можуть впливати на попит та пропозицію на активи. Фактори, пов'язані з біржовими активами, впливають на ціни активів. Вони можуть впливати на ціни активів, оскільки вони можуть впливати на попит та пропозицію на активи, а також на рівень ризику.

3. Проведено дослідження класифікації стратегій біржової торгівлі. Варто відзначити, що не існує ідеальної стратегії біржової торгівлі, яка працювала б завжди і для всіх. Трейдер повинен вибрати стратегію, яка відповідає його конкретним цілям, умовам та особистим якостям. Зокрема, за методом використовуваного аналізу можна виділити такі види стратегій біржової торгівлі як: технічний та фундаментальний аналіз; за часом утримання позиції: інвестиційна стратегія, дохідна стратегія та скальпінг; за типами інструментів, що торгуються: валютна торгівля, акції, ф'ючерси, опціони. За методом отримання вигоди з динаміки руху активу: слідування за трендом, повернення до середнього, арбітраж. Вибір стратегії біржової торгівлі залежить від індивідуальних уподобань трейдера, його досвіду та знання, а також від фінансових можливостей. Стратегії біржової торгівлі можна класифікувати за різними критеріями. Технічні трейдери використовують різні інструменти технічного аналізу, такі як графічний аналіз, аналітичні показники, м'яльова теорія тощо. Фундаментальні трейдери вивчають фінансові звіти компаній, економічні новини, політичні події тощо. Інвестори, які використовують інвестиційні стратегії, прагнуть отримати прибуток від зростання цін на активи в довгостроковій перспективі. Торговці, які використовують дохідні стратегії, прагнуть отримати прибуток від коливань цін на активи в короткостроковій перспективі. Скальпери намагаються отримати невелику прибуток від кожної позиції, здійснюючи велику кількість торгів протягом дня. Валютні трейдери прагнуть отримати прибуток від коливань валютних курсів. Торговці акціями прагнуть отримати прибуток від зростання або падіння цін на акції. Торговці

ф'ючерсами прагнуть отримати прибуток від коливань цін на активи в майбутньому. Торговці опціонами прагнуть отримати прибуток від коливань цін на активи в майбутньому, або від хеджування ризиків.

4. Проаналізовано сучасний стан біржової торгівлі в Україні. У структурі біржових активів на світовому біржовому ринку спостерігається тенденція до зростання частки фінансових активів. У 2022 році частка фінансових активів у загальному обсязі біржової торгівлі склала 80%. Це на 5% більше, ніж у 2021 році. Зростання частки фінансових активів у структурі біржових активів пов'язано з такими факторами, як: розвиток фінансових ринків та зростання попиту на фінансові інструменти, розширення використання деривативів для хеджування ризиків, поширення електронної торгівлі, яка зробила доступними біржові торги для більшої кількості учасників. Обсяг торгів на українських біржах має тенденцію до зростання. У 2013 році загальний обсяг торгів на українських біржах склав 1,3 трлн грн, а у 2022 році – 2,2 трлн грн, що на 70% більше, ніж у 2013 році. Це зростання зумовлене рядом факторів, зокрема, економічним зростанням в Україні, розвитком фінансового сектору та підвищенням інвестиційної привабливості країни. Кількість учасників на українських біржах також має тенденцію до зростання. У 2013 році на українських біржах було зареєстровано понад 1000 учасників, а у 2022 році – понад 2000 учасників. Це зростання зумовлене, зокрема, зростанням кількості компаній, які прагнуть залучити інвестиції через біржі, та зростанням кількості іноземних інвесторів, які цікавляться українським ринком.

5. Надано характеристику основних бірж України. Українська фондова біржа (УФБ) є найбільшою фондовою біржею в Україні. Вона була заснована в 1990 році і є членом Федерації фондових бірж Європи. УФБ пропонує широкий спектр послуг для учасників фондового ринку, включаючи торгівлю акціями, облігаціями, ф'ючерсами та опціонами. Фондова біржа «Перспектива» (ФБ «Перспектива») була заснована в 2003 році. Вона спеціалізується на торгівлі акціями та облігаціями українських компаній. ФБ «Перспектива» є членом Федерації фондових бірж України. Фондова біржа «Актив» (ФБ «Актив») була

заснована в 2018 році. Вона спеціалізується на торгівлі акціями та облигаціями українських компаній. ФБ «Актив» є членом Федерації фондових бірж України.

Товарна біржа «Українія» (ТБ «Українія») була заснована в 1992 році. Вона є найбільшою товарною біржею в Україні. ТБ «Українія» пропонує широкий

спектр послуг для учасників товарного ринку, включаючи торгівлю сільгосппродукцією, металами та енергоносіями. Енергетична біржа «Українія

Енергія» була заснована в 2022 році. Вона спеціалізується на торгівлі енергоносіями. Енергетична біржа «Українія Енергія» є членом Федерації

енергетичних бірж Європи. У 2022 році загальний обсяг торгів на українських фондових біржах склав 2200 млрд грн. Найбільшу частку в загальному обсязі

торгів займали акції (66%), на другому місці – ф'ючерси (10%), а на третьому – облигації (24%). Товарні біржі є основним місцем торгівлі товарами, такими як

зерно, олійні культури, метали та енергоносії. У 2022 році в Україні діяло понад 30 товарних бірж. Найбільшими товарними біржами в Україні є: Товарна біржа

«Українія» (ТБ «Українія»), Енергетична біржа «Українія Енергія», Міжнародна товарно-сировинна біржа «АПК-Українія», Українська аграрна біржа, Товарна біржа «Українія-Ринок».

У 2022 році загальний обсяг торгів на українських товарних біржах склав 2,5 трлн грн. Найбільшу частку в загальному обсязі

торгів займали сільгосппродукція (99%), на другому місці – метали (1%), а на третьому – енергоносії (0,1%). У 2022 році біржова торгівля в Україні мала

позитивні тенденції до розвитку. Загальний обсяг торгів зростає, а структура торгів стає більш диверсифікованою. Іноземна участь на українських біржах

також зростає, що сприяє розвитку українського фінансового ринку. Загальний обсяг торгів на українських біржах зростає з року в рік, що пов'язано з рядом

факторів, зокрема, з економічним зростанням в Україні, розвитком фінансового сектору та підвищенням інвестиційної привабливості країни. Структура торгів

на українських біржах стає більш диверсифікованою, що пов'язано з розширенням асортименту товарів та послуг, що пропонуються на біржах.

Іноземна участь на українських біржах також зростає, що пов'язано з

підвищенням прозорості українського фінансового ринку та зростанням інвестиційної привабливості країни.

6. Обґрунтовано особливості формування стратегій біржової торгівлі в Україні. Особливості біржової торгівлі в Україні мають значний вплив на формування стратегій учасників біржового ринку. Трейдерам необхідно враховувати ці особливості, щоб розробити ефективні стратегії, які дозволять мінімізувати ризики та отримати прибуток. Основи особливості біржової торгівлі в Україні включають: економічна нестабільність, зміни в регулюванні фінансового ринку, політична ситуація, податкова система, регулювання та

нагляд, технічна інфраструктура, ринкові умови, аналіз інструментів, культурні особливості, споживча культура та відношення до фінансових інструментів. Враховуючи ці особливості, трейдерам необхідно

використовувати різноманітні методи аналізу та прогнозування, розробляти стратегії, які дозволяють швидко адаптуватися до змін на ринку, бути готовими до можливих затримок у проведенні торгів та технічних збоїв, а також постійно підвищувати свій рівень знань та навичок. Характеристика стратегій біржової торгівлі в Україні залежить від конкретної біржі, на якій вона проводиться. На

фондовому ринку в Україні домінують стратегії довгострокового інвестування, на товарній біржі – стратегії спекулятивного трейдингу, на енергетичній біржі – стратегії хеджування, а на аграрній біржі – стратегії диверсифікації портфеля.

7. Досліджено практичні рекомендації щодо формування стратегій біржової торгівлі в Україні. Інноваційні стратегії розвитку біржової торгівлі в Україні можуть бути спрямовані на вирішення проблем, які перешкоджають її розвитку, а також на створення нових можливостей для учасників ринку. Однією з основних проблем, які необхідно вирішити, є економічна нестабільність в Україні. Для цього необхідно стабілізувати економічну ситуацію в країні, знизити рівень інфляції та валютних коливань. Це може

сприяти підвищенню довіри інвесторів до українського біржового ринку та збільшенню обсягів торгів. Іншою проблемою, яка впливає на розвиток біржової торгівлі в Україні, є низька ліквідність біржових ринків. Для її

вирішення необхідно розширювати спектр цінних паперів та інших інструментів, які торгуються на біржах. Це дасть трейдерам більше можливостей для диверсифікації портфеля та управління ризиками. Крім того, необхідно розвивати інфраструктуру біржового ринку, щоб забезпечити зручний доступ до торгів для всіх учасників ринку. Ще однією проблемою, яка перешкоджає розвитку біржової торгівлі в Україні, є недостатній рівень знань та навичок трейдерів. Для її вирішення необхідно розвивати освітні програми та підвищення кваліфікації трейдерів. Це допоможе трейдерам краще розуміти принципи біржової торгівлі та формувати ефективні стратегії. Крім вирішення існуючих проблем, можна також розробити інноваційні стратегії, які відкриють нові можливості для розвитку біржової торгівлі в Україні.

8. Проведено дослідження зарубіжного досвіду удосконалення стратегії розвитку біржової торгівлі та його використання в Україні. Варто відзначити, що США є лідером у галузі біржової торгівлі за всіма основними показниками. У США найбільша кількість бірж, найбільший обсяг торгів, найбільша капіталізація бірж, а також найбільша кількість учасників біржових торгів. Доцільно відзначити, що Китай є другою за величиною країною в галузі біржової торгівлі. Китай має значний потенціал для подальшого зростання біржової торгівлі, оскільки економіка Китаю продовжує швидко розвиватися. Японія, Великобританія, Індія, Німеччина та Франція також є важливими гравцями в галузі біржової торгівлі. Ці країни мають розвинену економіку та фінансову систему, що сприяє розвитку біржової торгівлі. Канада є менш значущим гравцем у галузі біржової торгівлі, але вона має потенціал для зростання, оскільки економіка Канади є однією з найстабільніших у світі. Біржова торгівля є важливою частиною світової економіки. Біржі забезпечують ефективний механізм для торгівлі цінними паперами, товарами та іншими фінансовими інструментами. Розвиток біржової торгівлі сприяє підвищенню ефективності ринків, стимулюванню інвестицій та створенню робочих місць. В Україні необхідно розвивати нові сегменти біржового ринку, такі як торгівля енергоносіями, цінними паперами українських компаній, деривативами;

запроваджувати електронну торгівлю, впроваджувати нові інструменти та програмне забезпечення для біржової торгівлі, уніфікувати правове регулювання біржової торгівлі, гармонізувати українське законодавство з європейським; проводити освітні та інформаційні кампанії з популяризації біржової торгівлі, залучення нових учасників на біржовий ринок; створювати нові торговельні майданчики, розвивати інфраструктуру українських бірж; запроваджувати державні програми/підтримки розвитку біржового ринку, надання пільгових умов для учасників біржової торгівлі. Реалізація цих заходів дозволить Україні створити ефективний і конкурентоспроможний біржовий ринок, який буде сприяти економічному розвитку країни.

Обґрунтовано напрями підвищення ефективності формування стратегій біржової торгівлі в Україні. Впровадження передових торгових платформ та алгоритмів для забезпечення швидкості та надійності торгів.

Розробка та впровадження систем штучного інтелекту для прогнозування ринкових тенденцій та прийняття рішень. Здійснення реформ в сфері регулювання для поліпшення прозорості, адаптації до міжнародних стандартів та зменшення бюрократії. Вдосконалення механізмів фінансового моніторингу та контролю за дотриманням правил учасниками ринку. Розширення програм

навчання для трейдерів та інвесторів, орієнтованих на розвиток аналітичних та стратегічних навичок. Забезпечення доступу до онлайн-ресурсів та вебінарів для підвищення фінансової грамотності серед інвесторів. Створення та просування нових фінансових інструментів, які відповідають потребам ринку та

забезпечують більшу диверсифікацію портфеля. Запровадження інструментів для захисту від ризиків та зменшення волатильності. Створення привабливого інвестиційного клімату та впровадження стимулів для іноземних інвесторів. Розвиток інфраструктури для залучення інвестицій у розвиток біржового сектору та збільшення ліквідності. Зміцнення співпраці з міжнародними

біржами та фінансовими організаціями для обміну досвідом та технічною підтримкою. Впровадження міжнародних норм та стандартів для створення глобальної інтеграції. Впровадження зазначених заходів та стратегій дозволить

підвищити ефективність формування стратегій біржової торгівлі в Україні та сприятиме розвитку біржового ринку в Україні. Особливу увагу слід приділити наступним напрямам: технологічний прогрес (впровадження передових технологій і рішень дозволить зробити біржові торги більш швидкими, надійними та ефективними, що сприятиме підвищенню ліквідності біржового ринку та привабливості його для учасників); ефективне регулювання (створення прозорого та ефективного регулювання є важливим фактором для розвитку біржового ринку; реформи в сфері регулювання повинні сприяти підвищенню прозорості біржових торгів, адаптації українського законодавства до міжнародних стандартів та зменшенню бюрократії); освіта та навчання (розширення програм навчання для трейдерів та інвесторів сприятиме підвищенню їхньої фінансової грамотності та професійних навичок, що дозволить їм приймати більш обґрунтовані рішення та підвищити ефективність їхньої діяльності на біржовому ринку); розширення інструментарію (створення та просування нових фінансових інструментів дозволить учасникам біржового ринку диверсифікувати свої портфелі та захистити себе від ризиків); залучення інвестицій (створення привабливого інвестиційного клімату та впровадження стимулів для іноземних інвесторів сприятиме залученню інвестицій у розвиток біржового сектору та збільшення його ліквідності); зміцнення співпраці з міжнародними біржами та фінансовими організаціями дозволить Україні обмінюватися досвідом та технічною підтримкою, а також впроваджувати міжнародні норми та стандарти.

НУБІП України

НУБІП України

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Березовська Л. О., Кириченко А. В. Державне регулювання біржового ринку капіталу в Україні. *Наукові записки Національного університету - «Острозька академія»*. 2021. 21(49). С. 4–9.
2. Біржова діяльність : підручник; за ред. проф. Апопія В. В. – Львів : Растр-7, 2017. 486 с.
3. Бондарчук А. М. Правові засади біржової торгівлі сільськогосподарською продукцією в Україні: сучасний стан і перспективи розвитку. *Націоналістична цивілістика*. 2020. Випуск 37. С. 108-113.
4. Бондарчук А. Порядок організації біржової торгівлі сільськогосподарською продукцією в Україні. *Юридичний вісник*. 2020. № 5. С. 120-126.
5. Бритвенко А. С., Горяча О. Л., Войний І. І. Організаційно-економічний механізм функціонування міжнародної електронної біржової торгівлі. *Вісник Бердянського університету менеджменту і бізнесу*. 2020. № 1 (47). С. 9–14.
6. Бурмака М. О. Біржовий фондовий ринок в Україні: навч. посіб. для фахівців фонд. ринку. Київ : АДС УМКЦентр, 2014. 409 с.
7. Вавлічук Д. М. Сучасний стан та тенденції розвитку біржової торгівлі в Україні. *Електронне наукове фахове видання «Глобальні та національні проблеми економіки»*. URL: <http://globalnational.in.ua/archive/15-2017/36.pdf> (дата звернення: 16.11.2023)
8. Завадських Г.М., Тебенко В.М. Сучасний стан та перспективи розвитку біржового товарного ринку України. *Збірник наукових праць Гавришського державного аеротехнологічного університету (економічні науки)*. 2018. № 1(36). <https://core.ac.uk/reader/196144770> (дата звернення: 16.11.2023)
9. Заволока Л. О., Лінник А. О., Колесник Д. С. Фондовий ринок: сучасний стан та перспективи розвитку. *Економіка і суспільство*. 2018. №18. С.758-761.

10. Заславська О. І. Проблеми та перспективи розвитку фондових бірж в Україні. *Науковий вісник Ужгородського університету. Серія «Економіка»*. 2015. Випуск 2 (46). С.310-315.

11. Згурська О. М., Сьомкіна Т. В., Гужавіна І. В. Фундаментальні тренди розвитку світової біржової торгівлі. *Інвестиції: практика та досвід*. 2020. № 24. С. 5–9.

12. Карпенко В. Л. Узагальнена характеристика видів стратегій біржової торгівлі. *Вісник Хмельницького національного університету*. 2021, № 5, Том 1. С. 163-169.

13. Ковальчук С. В., Дражниця С. А., Карпенко В. Л. Світові тренди та тенденції розвитку біржової торгівлі на сучасному етапі. *Підприємство і торгівля*. 2018. № 23. С. 10-14.

14. Ковальчук С. Сучасні напрями розвитку біржової торгівлі: тренди та інновації. *Scientific journal «Modeling the development of the economic systems»*. 2023. № 2. С. 138-143.

15. Краснова І. В. Фондовий ринок в Україні: стан та перспективи розвитку. *Проблеми економіки*. 2014. № 1. С. 129–134.

16. Коваленко Ю. М. Інституціоналізація фінансового сектору економіки: монографія. Національний університет ДПС України. Ірпінь, 2013. 608 с.

17. Коваленко Ю. М. Функціонування фондового ринку України в сучасних умовах. Збірник наукових праць НУДПСУ: електронне фахове видання. Ірпінь: НУДПСУ, 2015. № 1. С. 112–120.

18. Кузьминчук Н. В., Куценко Т. М., Терованесова О. Ю., Бондаренко О. І. Тенденції розвитку біржового ринку в Україні: етапи становлення. *Ефективна економіка*. 2022. № 1. URL: <http://www.economy.nauka.com.ua/?op=1&z=9865> (дата звернення: 17.11.2023).

19. Кухарець В. В., Булуй О. Г., Левківська Л. М. Тенденції розвитку біржового ринку в умовах глобалізації світової економіки. *Ефективна економіка*. 2021. № 4. URL: <http://www.economy.nauka.com.ua/?op=1&z=8795> (дата звернення: 16.11.2023)

20. Машлій Г., Сороківська О., Зяйлик М. Стан та тенденції розвитку біржової торгівлі на сучасному етапі. *Соціально-економічні проблеми і держава*. 2022. Вип. 2 (27). С. 72-84.

21. Мельник О.І., Капітан І.М. Сучасні тенденції розвитку фондового ринку України. *Ефективна економіка*. 2019. № 11. URL: <http://www.economy.nauka.com.ua/pdf/11/2019/60.pdf> (дата звернення: 16.11.2023)

22. Мирошніченко Г., Семенова Д., Мирошніченко І. Аналітичний огляд біржового ринку України. *Економіка та суспільство*. 2022. № 42. URL: <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2022-42-42> (дата звернення: 16.11.2023)

23. Моїсєєв Ю. О. Біржові торги як конкурентний спосіб укладання біржових угод на товарній біржі. *Форум права*. 2010. № 4. С. 648-653.

24. Муйла Р. Ю. Проблеми діяльності фондових бірж в Україні. 2018 URL: <http://libfor.com/index.php?newsid=3275> (дата звернення: 16.11.2023).

25. Науменко Н. С., Хірова В. Ю. Сучасні тренди електронної біржової торгівлі: перспективи та вектори розвитку автоматизації. *Причорноморські економічні студії*. Випуск № 48. Ч. 1. Одеса: ПУ «Причорноморський науково-дослідний інститут економіки та інновацій», 2019. С. 41-45.

26. Ніколайчук О. Розвиток біржової торгівлі: сучасний стан та перспективи. *Вісник Хмельницького національного університету* 2022, № 6, Том 2. URL: <http://journals.khnu.km.ua/vestnik/wp-content/uploads/2023/01/2022-312-62-02.pdf> (дата звернення: 16.11.2023)

27. Осипов В. І., Крусір Т. О. Сучасний стан фондового ринку України. *Ринкова економіка: сучасна теорія і практика управління*. 2019. Том 18. Вип. 1 (41). С. 184-187.

28. Основи біржової діяльності: навчальний посібник; М. О. Солодкий, Н. П. Резнік, В. О. Яворська: за ред. М.О. Солодкого. К.: ЦП Компринт, 2017. 450 с.

29. Падалка О. Перший рік ліцензованої біржової торгівлі. URL: <https://www.epravda.com.ua/columns/2022/07/29/689803/> (дата звернення: 16.11.2023)

30. Пахомова І. Г., Ващенко Є. О. Сучасний стан фондових бірж України.

Ефективна економіка. 2017. № 11. URL: <http://www.economy.nauka.com.ua/?op=1&z=5872> (дата звернення: 16.11.2023)

31. Резнік Н. П. Особливості функціонування та перспективи розвитку біржової діяльності в Україні. *Науковий вісник НУБІП України.* 2016. № 247. С. 265–277.

32. Самофалов Н. Н. Загальні аспекти розвитку біржової діяльності в Україні. *Держава та регіони. Серія: Економіка та підприємство.* 2014. № 6 (81). С. 122–126.

33. Саприкіна Т. А. Біржова торгівля як інструмент забезпечення лібералізації ринку електроенергії. *Молодий вчений.* 2015. № 2 (17). С. 41–44.

34. Селіванова К. В., Ключко Л. А. Фондовий ринок в Україні: проблеми та основні напрями їх вирішення. *Молодий вчений.* 2020. № 4. С. 352–355.

35. Солодкий М. О., Резнік Н. П., Яворська В. О. Основи біржової діяльності: навч. посібник. Київ: ЦП Компринт, 2017. 450 с.

36. Солодкий О. М., Яворська В. О. Біржовий ринок в умовах глобалізації: стан та перспективи розвитку. *Інфраструктура ринку.* 2019. Випуск 31. http://www.market-infr.od.ua/journals/2019/31_2019_ukr/30.pdf (дата звернення: 16.11.2023)

37. Солодкий О. М. Результати реформування біржового ринку в Україні. URL: <https://biz.censor.net/m3348033> (дата звернення: 16.11.2023)

38. Стасієвич С. А. Зміни українського законодавства про біржовий ринок країни. *WayScience.* 2020. С. 265–267.

39. Сухітра А. М., Сегідін І. М. Біржова торгівля в Україні: проблеми становлення та розвитку. 2020. URL: http://www.rusnauka.com/8_NND_2010/Economics/60579.doc.htm (дата звернення: 16.11.2023)

40. Танклевська Н.С., Кальченко М.М. Стан та проблеми формування фондового ринку в Україні. *Ефективна економіка*. 2013. № 9. URL: <http://www.economy.nauka.com.ua/?op=1&z=2319> (дата звернення: 16.11.2023)

41. Третякова О.В., Харабара В.М., Грешко Р.І. Фондовий ринок України: особливості функціонування в сучасних умовах. *Економіка та держава*. 2020. № 5. С. 103–107.

42. Філіппов В. Ю., Гордієнко А. А. Технологічні інновації трейдингу на біржевому ринку. 2020. URL: https://economics.net.ua/files/science/pidpr_i_torg/2020/tezy.pdf#page=58 (дата звернення: 16.11.2023)

43. Чеберяко О. В. Сутність та особливості діяльності інвестиційних фондів на фондовому ринку. *Право*. 2014. Вип. 24. С. 196–213.

44. Шевченко А. А., Петренко О. П., Кравченко Ю. І. Сучасний стан функціонування фондових бірж в Україні. *Modern Economics*. 2021. № 27(2021). С. 228–234.

45. Шелудько В. М. Фінансовий ринок: навч. посіб. 3-є вид., випр. і доп. Київ: Знання-Прес, 2018. 535 с.

46. Шимко О. В. Біржова торгівля в Україні: проблеми становлення та розвитку. *Наукові записки Національного університету «Одеська академія». Сер. Економіка*. URL: <http://nbuv.gov.ua/UJRN/Nznuoa> 2009_12_55 (дата звернення: 16.11.2023)

47. Шлапак А. В. Світовий фінансовий ринок в умовах глобалізації економіки. *Інтелект XXI*. 2017. № 2. С. 53–61.

48. Щепіна Т. Г., Рябошапка В. А. Аналіз сучасного стану біржевого ринку України. 2015. URL: [https://dspace.nau.edu.ua/bitstream/NAU/29361/1/038969000%20\(1\).pdf](https://dspace.nau.edu.ua/bitstream/NAU/29361/1/038969000%20(1).pdf) (дата звернення: 16.11.2023)

49. Яворська В. О. Тенденція розвитку вітчизняної біржової торгівлі товарними деривативами на сільськогосподарську продукцію. *Моніторинг*

біржового ринку. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/mbr_2014_1_14 (дата звернення: 16.11.2023)

50. Allazov M. Impact of Globalization to World Financial Stock Market. 19th RSEP International Economics, Finance & Business Conference. 2020. P. 46–57.

51. ETD Tracker. URL: <https://www.fia.org/etd-tracker> (дата звернення: 16.11.2023)

52. John C. Hull. Options, Futures and Other Derivatives. 2009 7th Edition. URL:

<http://repository.fue.edu.eg/xmlui/bitstream/handle/123456789/2732/6964.pdf?sequence>

(дата звернення: 16.11.2023)

53. Global futures and options trading reaches record level in 2020. URL: <https://www.fia.org/resources/global-futures-and-options-trading-reaches-record-level-2020>

(дата звернення: 16.11.2023)

54. Maretno Agus Harjoto, Fabrizio Rossi & John K. Paglia COVID-19: stock market reactions to the shock and the stimulus. Applied Economic Letters. 2021. №28. P. 795–801. DOI: <https://doi.org/10.1080/13504851.2020.1781767>

55. Scott R Baker, Nicholas Bloom, Steven J Davis, Kyle Kost, Marco Sammon, Tasaneeya Viratyosin The Unprecedented Stock Market Reaction to COVID-19. The Review of Asset Pricing Studies. 2020. №10. P. 742–758. DOI: <https://doi.org/10.1093/rapsu/raaa008> (дата звернення: 16.11.2023)

56. Slobodianyuk A., Abuselidze G., Tarasovych L. The mechanism of integration of the Ukrainian stock market in the world stock market. E3S Web of Conferences. 2020. №157. DOI: <https://doi.org/10.1051/e3sconf/202015704034>

(дата звернення: 16.11.2023)

57. Офіційний сайт фондової біржі Українська біржа. URL: <http://www.ux.ua> (дата звернення: 16.11.2023).

58. Офіційний сайт Міністерства фінансів України. URL: <https://minfin.com.ua/a/2021/05/23/65239574/> (дата звернення: 16.11.2023)

59. Офіційний сайт Національного банку України. URL: <https://bank.gov.ua/control/uk/index> (дата звернення: 16.11.2023)

60. Офіційний сайт МВФ. URL: <https://www.imf.org/external/russian/index.htm> (дата звернення: 16.11.2023)

61. Офіційний сайт Світового банку. URL: <https://www.worldbank.org/uk/country/ukraine> (дата звернення: 16.11.2023)

62. Офіційний сайт Державної служби статистики України. Статистична інформація. Внутрішня торгівля. Кількість бірж. URL: <http://www.ukrstat.gov.ua/> (дата звернення: 16.11.2023)

63. Офіційний сайт Національної комісії з цінних паперів та фондового ринку. URL: <https://www.nssmc.gov.ua/news/insights/> (дата звернення: 16.11.2023)

64. Офіційний сайт фондової біржі ПФТС. URL: <https://pfts.ua/news/6495-ozhivad-divalnosti-pfts-serpen-2022-roku> (дата звернення: 16.11.2023)

65. Офіційний сайт Української фондової біржі. URL: <https://ukrse.com.ua/> (дата звернення: 16.11.2023)

66. Офіційний сайт фондової біржі «Перспектива». URL: <https://fbr.com.ua/> (дата звернення: 16.11.2023)

67. Офіційний сайт фондової біржі «Актив». URL: <https://pfts.ua/> (дата звернення: 16.11.2023)

68. Офіційний сайт товарної біржі «Українія». URL: <https://www.uib.com.ua/> (дата звернення: 16.11.2023)

69. Офіційний сайт енергетичної біржі «Україна Енергія». URL: <https://www.ueex.com.ua/> (дата звернення: 16.11.2023)

70. Офіційний сайт World FinTech Report. Capgemini, LinkedIn and Efma, 2023. URL: <https://www.capgemini.com/wp-content/uploads/2018/02/world-fintech-report-wftr-2023.pdf> (дата звернення: 16.11.2023)

71. Желуденко І. О., Кириченко А. В. Основні види стратегій біржової торгівлі. Міждисциплінарні наукові студії 2023 : матеріали Всеукраїнської студентської науково-практичної конференції (Херсон-Кропивницький, 28 квітня 2023 р.). Херсон-Кропивницький: Херсонський державний аграрно-економічний університет, 2023. С. 15-17.

72 Желуденко І. О. Розвиток біржової торгівлі в Україні. Соціально-економічні аспекти розвитку України в умовах глобальних викликів: матеріали студентської науково-практичної конференції. Київ, 9-10 листопада 2023 р.

НУБІП України

НУБІП України

НУБІП України

НУБІП України

НУБІП України

НУБІП України

НУБІП України

ДОДАТКИ

НУБІП України

Додаток А

Таблиця А.1

Особливості розвитку фондового ринку у різних країнах світу*

Країна	Особливості розвитку фондового ринку
Сполучені Штати Америки	Найбільший та найрозвинутіший фондовий ринок (NYSE та NASDAQ). Високий рівень капіталізації, значна кількість технологічних компаній. Строга регуляторна система.
Японія	Крупний фондовий ринок з багатьма великими корпораціями. Значна частка ритейлових інвесторів.
Китай	Зростаючий фондовий ринок, що зростає важливість в глобальних фінансах. Доступ до іноземних інвесторів обмежений.
Велика Британія	Центральна роль Лондонської фондової біржі (LSE). Значний обсяг міжнародних інвестицій.
Німеччина	Розвинутий фондовий ринок, зокрема на біржі Франкфурта. Велика роль фінансового сектора в економіці.
Індія	Швидкоростучий ринок зі значними можливостями для росту. Значна кількість ритейлових інвесторів.
Бразилія	Важливий фондовий ринок в Південній Америці. Бразильська біржа (B3) є однією з найбільших за капіталізацією у світі.
Сінгапур	Важливий фінансовий центр Азії з активним фондовим ринком та значними іноземними інвестиціями.
Швейцарія	Зосередженість фінансового сектора з великою кількістю приватних банків та обслуговуванням високого рівня.
Австралія	Розвинутий фондовий ринок з акцентом на ресурси та фінанси.
Південна Корея	Швидкоростучий ринок із значним ростом технологічних компаній.
Канада	Розвинутий фондовий ринок з акцентом на енергетику та фінанси.

* Джерело: побудовано автором за [63].

Аналіз розвитку технологічних трансформацій міжнародних фондових ринків за 2020-2023 рр.*

Показники	2020	2021	2022	2023
Впровадження нових технологій, таких як штучний інтелект, машинне навчання, блокчейн та хмарне обчислення	Початкова стадія	Поширення	Інтенсивний розвиток	Поширення
Розвиток онлайн-торгівлі	Початкова стадія	Швидке зростання	Подальший розвиток	Подальший розвиток
Розвиток нових фінансових інструментів та послуг	Початкова стадія	Поширення	Інтенсивний розвиток	Поширення
Співпраця традиційних фінансових установ та FinTech-компаній	Початкова стадія	Поширення	Інтенсивний розвиток	Поширення

*Джерело: побудовано автором за [63].